

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 214

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Sağlık ve Sosyal İşler; Anayasa Komisyonları Raporları (1/116, 1/511)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Başkanlığı

Sayı : KKTD. 18/101-1/182/08696

14.12.1983

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname» bugünkü Resmî Gazete'de yayımlanmış ve Anayasanın 91 inci maddesi uyarınca ilişikte gönderilmiştir. Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

**ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞININ KURULUŞ VE GÖREVLERİ HAKKINDA
KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME GEREKÇESİ
GENEL**

İkinci Dünya Savaşından sonra, özellikle Batı Avrupa Ülkelerinde başlayan sanayileşme ve şehirleşme hareketleri sosyal politikaya ve çalışma hayatının düzenlenmesine büyük önem kazandırmıştır. Bu durum, ülkemizde 1930'lu yıllarda başlayan sanayileşme, tarım kesiminde modernleşme çalışmaları ve 1940'lu yıllardan itibaren ortaya çıkan kentleşme ile birlikte sosyal yapıda da değişme ve gelişmeleri etkilemiş ve geleneksel yapı dışına çıkan çalışma hayatında sosyo-ekonomik ilişkileri düzenlemek üzere 22 Haziran 1945 tarihli, 4763 sayılı Kanunla Çalışma Bakanlığı kurulmuştur. Bu tarihe kadar Ekonomi Bakanlığınca yürütülen çalışma hayatına ilişkin hizmetler bu Bakanlıktan alınarak, Çalışma Bakanlığına verilmiştir.

Çalışma Bakanlığının kurulması ile amaçlanan hedeflerle, Uluslararası Çalışma Teşkilatının 1944 tarihli Filadelfiya Konferansı kararıyla teyit edilen amaçları ve Birleşmiş Milletler Anayasasının sosyal esasları arasında uyum sağlanmıştır.

Kuruluşundan kısa bir süre sonra çıkartılan 28 Ocak 1946 tarih ve 4341 sayılı «Çalışma Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanunla»da Bakanlığın görevleriyle teşkilat yapısı daha açık ve geniş bir şekilde belirlenmiştir.

Çalışma Bakanlığı, 4841 sayılı Kanununun 1 inci maddesinde belirlenen «Çalışma hayatının düzenlenmesi, çalışanların yaşama seviyesinin yükseltilmesi, çalışanlarla, çalıştıranlar arasındaki münasebetlerin memleket yararına ahenkleştirilmesi, memleketteki çalışma gücünün genel refahı artıracak surette verimli kılınması, tam çalışma ve sosyal güvenin sağlanması» görevleri ile yükümlü kılınmıştır. Daha geniş anlamları ile, Çalışma Bakanlığı çalışanların istihdam, işsizlik, ücret, çalışma süresi, hafta tatili, yıllık izinleri, işçi sağlığı ve iş gü-

venliği, sosyal güvenlik ve iş mevzuatından doğan diğer sosyal sorunlarıyla uğraşmak üzere teşkilatını kurmaya başlamıştır.

9 Temmuz 1932 tarihinde, ülkemizin Milletler Cemiyetine üye olması sonucu dünya sosyal politikasının uluslararası normlarını tespit ve yerleştirme görevini üstlenen Uluslararası Çalışma Teşkilatına da tabii üye olunmuş ve bu teşkilat tarafından teklif edilerek ülkemizde de kabul edilen sözleşmelerin uygulanmasını sağlamak ve izlemekle de Çalışma Bakanlığı görevli kılınmıştır.

Bakanlığın kuruluşundan bugüne kadar ülkemizde meydana gelen ekonomik gelişmeye paralel olarak çalışma mevzuatında da bir takım düzenlemeler yapılmıştır. Özellikle 1950'li yıllardan itibaren ülkemizin sosyal yapısında görülen değişimler, kırdan kente göç, şehirleşme ve hızlı sanayileşme ile birlikte ortaya çıkan dinamik gelişmeler sonucu; 1963 yılında 274 sayılı Sendikalar Kanunu, 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu, 1964 yılında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 1967 yılında 931 sayılı İş Kanunu gibi bazı temel kanunlar çıkartılmış ve aynı dönem içerisinde ülkemizde başlayan yurt dışına işgücü göç nedeni ile ortaya çıkan sorunları çözmek üzere 1967 tarihinde 864 sayılı Kanun ve bunu tadil eden 1972 tarihli, 1579 sayılı Kanunla da yurt dışı teşkilatı kurularak Bakanlığın görev alanı ve teşkilatı genişletilmiştir.

1974 yılına kadar sosyal güvenlik alanında Sosyal Sigortalar Kurumu ve Bağ-Kur tarafından götürülen sosyal sigorta hizmetleri ile sosyal güvenlik alanında yürütülen mevzuat çalışmaları ve araştırmalar 17.11.1979 tarihinde Sosyal Güvenlik Bakanlığının kurulması ile bu Bakanlığa devredilmiştir. Bundan sonraki dönem içerisinde adı geçen Bakanlık kendisinden beklenen fonksiyonları tam olarak yerine getirememiş, teşkilatı büyümüş, bürokrasi artmıştır.

Öte yandan, Çalışma Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren, çalışma hayatına ilişkin konularda araştırma ve eğitim faaliyetlerinde bulunan Yakın ve Ortaç gösteren, çalışma hayatına ilişkin konularda araştırma Merkezi, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'ndaki Çalışma Enstitüsü ile İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Merkezidir.

1979 yılında çıkarılan İş Teftiş Tüzüğü ile çalışma hayatının denetimine ilişkin görevler yeniden düzenlenmiştir.

12 Eylül 1980'den sonra ülkemizin durumunu düzeltmek için girişilen faaliyetler arasında çalışma mevzuatımız da yeniden düzenlenmiş ve 7 Kasım 1982 tarihli Anayasanın 51, 52, 53 ve 54 üncü maddeleri esas alınarak 5.5.1983 tarihinde 2821 sayılı Sendikalar Kanunu, 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu çıkartılmıştır.

Bütün bu gelişmelerle birlikte Anayasanın 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55 ve 62 nci maddelerinde belirtilen ilkeler ve Bakanlıkların Merkez Teşkilatının Kuruluş ve Görev Esasları Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname esas alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görevleri ve Merkez teşkilatının yapısını yeniden düzenleyen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu Kanun Hükmündeki Kararnamenin amacının, çalışma hayatını düzenlemek, denetlemek ve yurt dışında çalışan işçilerimizin çalışma hayatından doğan hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek herkese sosyal güvenlik hakkı sağlamak, sosyal güvenliği yaygınlaştırmak ve etkinleştirmek üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının kurulması ve teşkilat ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemek olduğu bu maddede belirtilmiştir.

Madde 2. — Bu maddede belirtilen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı görevlerinin önemli bir bölümü, Çalışma Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki 28.1.1964 tarihli, 4841 sayılı Kanunda yer almıştır. Bu defa, 7 Kasım 1982 tarihli Anayasanın çalışma hayatına ilişkin 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55 ve 62 nci maddeleri hükümlerine uygun olarak ve ülkemizin sosyo-ekonomik gelişmesi de göz önüne alınarak Bakanlığın görevleri yeniden anabaşlıklar halinde düzenlenmiştir.

Ayrıca, sosyal güvenliğin yaygınlaştırılmasının sağlanması, ekonomik gelişmeye paralel olarak ülkemizde sosyal adalet ve sosyal refahın gerçekleştirilmesi ve gelir kaynaklarının en verimli biçimde kullanılması için gerekli tedbirlerin alınması, yurt dışındaki Türk vatandaşlarının sosyal güvenliklerinin sağlanması, sosyal

güvenlikle ilgili diğer ülkelerle ortak çalışma yapılması, sakatlıkları önleyici ve tedavi edici tedbirlerin alınması gibi hususlar da kuruluş amacına uygun olarak görev maddesinde yer almıştır.

Madde 3. — Bu maddede Bakanlığın teşkilat yapısı belirtilmiştir.

Madde 4. — Bu maddede Bakanlığın merkez teşkilatı düzenlenmiştir.

Madde 5-6-7. — Bu maddelerde sırası ile yer alan Bakan, Müsteşar ve Müsteşar Yardımcılarının görevleri «Bakanlıkların Merkez Teşkilâtının Kuruluş ve Görev Esasları Hakkındaki Çerçeve Kanun Hükmünde Kararname» esas alınarak belirtilmiştir.

Madde 8. — Bakanlığın yerine getirmekle yükümlü bulunduğu görevleri yapacak olan anahizmet birimleri bu maddede belirtilmiştir.

Madde 9. — Halen yürürlükte bulunan 1475 sayılı İş Kanunu, 854 sayılı Deniz İş Kanunu, 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlar ile Çalıştırılanlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkındaki Kanun, 2821 sayılı Sendikalar Kanunu, 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu ile çalışma hayatına ilişkin diğer mevzuatta öngörülen görevlerden çalışma Genel Müdürlüğüne yapılacak olanlar bu maddede belirtilmiştir.

Madde 10. — Bu madde, Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Müdürlüğü'nün görevlerini belirtmektedir.

Sosyal güvenlik politikasının gerçekleşmesi için gerekli tedbirleri almak, sigorta fonlarının değerlendirilmesi için programları planlamak, sosyal güvenliğin yaygınlaştırılması ve etkinleştirilmesi için gerekli tedbirleri almak, yurt dışındaki Türk vatandaşlarının sosyal güvenlikle ilgili hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek Bakanlık ve bağlı kuruluşlar arasındaki münasebetleri düzenlemek ve yürütmek bu Genel Müdürlüğün görevidir.

Madde 11. — 1967 tarihli, 864 sayılı Kanunda yer alan yurt dışında çalışan vatandaşlarımızın çalışma hayatından doğan meselelerin çözümlenmesinde Yurt dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğüne yerine getirilecek olan görevler Anayasanın 62 nci maddesi esas alınarak bu madde ile yeniden belirlenmiştir.

Madde 12. — 28.1.1946 tarihli, 4841 sayılı Kanunda İşçi Sağlığı Genel Müdürlüğü olarak kurulan ve 28.2.1982 tarihli, 8/4334 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile İşçi Sağlığı Daire Başkanlığına dönüştürülen, İşçi Sağlığı Daire Başkanlığının çalışma mevzuatında öngörülmüş bulunan görevleri bu maddede belirtilmiştir.

Madde 13. — Bakanlığın Merkez kuruluşundaki Danışma ve Denetim birimleri belirtilmiştir.

Madde 14. — Teftiş Kurulu Başkanlığının görevleri «Çerçeve Kanun Hükmünde Kararname» esas alınarak, belirtilmiştir.

Madde 15. — 28.8.1979 tarihli Resmî Gazetede yayınlanan «İş Teftiş Tüzüğü ile yeniden teşkilatlandırılmış olan ve 28.2.1982 tarihli, 8/4334 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında da Bakanlık danışma ve denetim birimleri arasında yer alan ve yurt çapında çalışma hayatına ilişkin mevzuatın uygulanmasını denetleyen İş Teftiş Kurulu Başkanlığının yerine getirmekle yükümlü bulunduğu görevler belirtilmiştir.

Madde 16. — 28.1.1946 tarihli, 4841 sayılı Kanunun 6 nci maddesinde belirtilen görevleri ifa etmekte olan Araştırma Kurulunun adı 28.2.1982 tarihli 8/4334 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Araştırma, Geliştirme, Planlama ve Koordinasyon Kurulu olarak değiştirilmiş ve görevlerinin kapsamı genişletilmiştir. Çerçeve Kanun Hükmünde Kararnamede öngörülen görevlerle, üyesi olduğumuz çeşitli milletlerarası kuruluşlarla Bakanlığımız arasındaki münasebetleri yürütmekle sorumlu bulunan Araştırma, Geliştirme, Planlama Koordinasyon Kurulu Başkanlığının görevleri bu maddede belirtilmiştir.

Madde 17, 18. — Bu maddelerde sırasıyla yer alan Hukuk Müşavirliği, Bakanlık Müşavirinin görevleri «Çerçeve Kanun Hükmünde Kararname» esas alınarak belirtilmiştir.

Madde 19. — Bakanlığın merkez kuruluşundaki yardımcı birimlerin adları belirtilmiştir.

Madde 20. — Kontrolörlük Dairesi Başkanlığının görevleri «Çerçeve Kanun Hükmünde Kararname» esas alınarak belirtilmiştir.

Madde 21. — Personel Dairesi Başkanlığının görevleri «Çerçeve Kanun Hükmünde Kararname» esas alınarak bu maddede belirtilmiştir.

Madde 22, 23, 24, 25. — 28.2.1982 tarih ve 8/4334 sayılı Bakanlar Kurulu Kararları ile Bakanlığımızda ihdas edilen ve bu maddelerde yer alan Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, Genel Sekreterlik, Savunma Sekreterliği, Özel Kalem Müdürlüğü'nün görevleri «Çerçeve Kanun Hükmünde Kararname» esas alınarak belirtilmiştir.

Madde 26. — Bakanlığın Sürekli Kurulları bu maddede düzenlenmiştir.

Madde 27. — Çalışma hayatının sorunlarına çözüm yolları aramak ve Çalışma Bakanlığına tekliflerde bulunmak üzere; 28.1.1946 tarihli, 4841 sayılı Kanunun 17 nci maddesinde yer alan ve Devlet - İşçi - İşveren Üniversite temsilcilerinden oluşan Çalışma Meclisinin oluşumu, çalışma alanı ve çalışma şekli bu madde ile yeniden düzenlenmiştir.

Madde 28. — Sosyal güvenliğin kalkınma plan ve programlarında açıklanan ilkelere uygun biçimde gelişmesini sağlamak ve sosyal güvenlik kurumları arasında koordinasyonu temin etmek üzere, Bakanlar Kurulunun 8/3732 sayılı Kararı ile kurulmuş bulunan Sosyal Güvenlik Kuruluna kuruluş ve görevleri bakımından bu Kanun Hükmünde Kararname ile yasal nitelik kazandırılmıştır.

Madde 29. — Sakatlıkları önleyici ve tedavi edici tedbirleri almak, tıbbi ve mesleki rehabilitasyonu, eğitimi sağlamak ve sakatlara hizmet götüren resmî ve özel, millî ve milletlerarası kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak üzere Bakanlar Kurulunun 8/4051 sayılı Kararı ile kurulmuş bulunan Sakatları Koruma Millî Koordinasyon Kuruluna, bu Kanun Hükmündeki Kararname ile yasal nitelik kazandırılmıştır.

Madde 30. — Bu madde ile Bakanlığa taşra teşkilatı kurma yetkisi verilmektedir.

Madde 31. — Bu madde ile Bakanlığa yurt dışı teşkilatı kurma yetkisi verilmiştir.

Madde 32. — Bu maddede bağlı kuruluşlar sayılmıştır.

Madde 33 - 34 - 35 - 36 - 37. — Bu maddelerde sırasıyla yer alan yöneticilerin sorumluluğu koordinasyon ve işbirliği konusunda Bakanlığın görev, yetki ve sorumluluğu mahallî idarelerle koordinasyon, bakanlığın düzenleme görev ve yetkisi ve yetki devri hususları «Çerçeve Kanun Hükmünde Kararname» esas alınarak, belirtilmiştir.

Madde 38. — Bu maddede atama hükümleri düzenlenmiştir.

Madde 39. — Bu maddede Bakanlık kadrolarına ilişkin esaslar belirtilmiştir.

Madde 40. — Bu maddede daha evvel çeşitli mevzuatla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlarına ve Bakanlıklarına verilen görev, yetki, sorumluluk hak ve muafiyetlerin bu yeni bakanlığa intikal edeceği hususu düzenlenmiştir.

Madde 41. — Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girmesinden sonra 28.1.1946 tarihli, 4841 sayılı Kanun ve ek ve değişiklikleri ile diğer kanunların bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı hükümlerinin yürürlükten kalkacağı bu madde ile belirtilmiştir.

GEÇİCİ HÜKÜMLER

Geçici Madde 1. — Bu madde ile yapılan yeni düzenleme nedeniyle kadro ve görev unvanı değişmeyen personelin doğrudan bu kadrolara atanmalarını, kadro ve görev unvanları değişenler ve kaldırılanların ise yeni atamaları yapılıncaya kadar özlük haklarının saklı tutulmasını sağlamak amacıyla düzenlenmiştir.

Geçici Madde 2. — Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanmasını göstermek üzere hazırlanacak tüzük ve yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar Bakanlık faaliyetlerinin aksamadan yürütülmesini sağlamak için bu madde düzenlenmiştir.

Geçici Madde 3. — Bu maddede Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıklarında çalışan bağlı ve ilgili kuruluş personelinin en geç bir yıl içerisinde ilgili kuruluşlara iade edilmeleri hususu düzenlenmiştir.

Geçici Madde 4. — Halen yürürlükte bulunan tüzük ve yönetmeliklerin bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı olmayan hükümlerinin yeni tüzük ve yönetmelikler çıkarılıncaya kadar uygulanmasına devam edilmesini sağlamak için gerekli düzenleme yapılmıştır.

Geçici Madde 5. — Bakanlık taşra ve yurt dışı teşkilatı bu Kanun Hükmünde Kararnameye uygun olarak yeniden düzenleninceye kadar olabilecek hukukî boşluğu gidermek için bu konuda var olan mevzuatın şartlı yürürlüğü belirtilmektedir.

Geçici Madde 6. — Bu madde ile Kanun Hükmünde Kararnameye Bakanlığın var olan teşkilatının uygun hale getirilme amacı belirtilmektedir. Bu uyarılmanın en çok sekiz ay içinde tamamlanması öngörülmektedir.

Geçici Madde 7. — Bu madde ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına mal ve hakların ne şekilde devredileceği düzenlenmiştir.

Madde 42. — Bu madde yürürlük maddesidir.

Madde 43. — Bu madde yürütme maddesidir.

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu
Esas No. : 1/116
Karar No. : 3

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yüksek Başkanlıkça 19.12.1983 tarihinde Komisyonumuza havale edilen 14 Aralık 1983 tarih ve 184 sayılı «Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname» Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile DPT temsilcilerinin de katılmasıyla Komisyonumuzun muhtelif tarihlerde yaptığı toplam dokuz birleşimde incelenip görüşüldü.

KHK'nin başlığı kanun tekniği bakımından yeniden düzenlendi. KHK'nin tümü Komisyonumuzca olumlu bulunmakla birlikte, gerekçelerinde de belirtildiği üzere, bazı maddelerinde esas, bazı maddelerinde de kanun tekniği yönünden değişiklikler yapıldı.

KHK'nin yayımından önce Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görevleri Çalışma Bakanlığı ile Sosyal Güvenlik bakanlıkları tarafından yürütülmüş ve 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Anayasamızın 49-55, 60 ve 62 nci maddelerinde sayılan hizmet ve görevleri yerine getirmek üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı her iki Bakanlığın birleştirilmesiyle yeniden kurulmuştur.

Anayasamızın yukarıda sözü edilen maddelerinin tümü bir arada incelendiğinde genellikle «işçi işveren ilişkileri» kavramının ağır bastığı görülecektir. Bu nedenle KHK'nin 1. inci maddesinde yer alan «insangücü ve işletmecilik ilişkilerini düzenlemek» deyimini «işçi-ışveren ilişkilerini düzenlemek» şeklinde değiştirilip maddenin yazılış şekli yeniden düzenlenmiştir.

Anayasamızın 49 uncu maddesinde Devletin çalışanları koruyucu, çalışmayı destekleyici tedbirleri alacağı açıkça yazılmış olmasına rağmen, Anayasa hükümlerinin çoğu kere uygulayıcıların dikkatinden kaçtığı, bu hükümlerin uygulayıcılar tarafından göz önünde bulundurulmasını sağlamak için 2 nci maddeye yeni bir (n) bendi eklenmiş; sonra gelen bent harfleri buna göre düzenlenmiş ve ileride Bakanlığa bir ilgili kuruluşun bağlanabileceği ihtimali de düşünülerek (o) bendine «ve ilgili» deyimini eklenerek madde değişik bu şekliyle kabul edilmiştir.

KHK'nin 3 üncü maddesinde de 2 nci maddenin (o) bendinde yapılan değişikliğe paralel bir değişiklik yapılarak madde değişik bu şekliyle kabul edilmiştir.

KHK'nin 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiş ve Bakanlığın anahizmet birimleri arasında İstihdam Dairesi Başkanlığının kurulması nedeniyle maddeye bağlı Ek-1 sayılı cetvelde gerekli değişiklik yapılmıştır.

Bakanın görev, yetki ve sorumluluklarını belirten KHK'nin 5 inci maddesi, Anayasamızın 112 nci maddesine paralel olarak, Bakanın kendi emri altındakilerin eylem ve işlemlerinden sorumlu olmasının yanı sıra, kendi yetkisi içindeki eylem ve işlemlerinden de sorumlu olacağını belirtecek şekilde yeniden düzenlenmiş ve ileride Bakanlığa bir ilgili kuruluş bağlandığı takdirde Bakanın bu kuruluşların faaliyetlerini, işlemlerini ve hesaplarını da denetlemekle görevli ve yetkili olduğunu belirtecek şekilde maddenin ikinci fıkrasına «ve ilgili» ibaresi eklenmiştir.

KHK'nin 6 ve 7 nci maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

KHK'nin 8 inci maddesi Bakanlığın anahizmet birimlerini saymaktadır. Çalışma yaşına gelmiş nüfusunun iki temel sorunu vardır : Bunlardan birincisi bir meslek sahibi olup bir iş buluncaya kadar geçen süre içindeki sorunları; ikincisi ise çalışmaya başladıktan sonra çalışma hayatları ve sosyal güvenliklerinden doğan sorunlardır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı anahizmet birimleri arasında yer alan genel müdürlük ve daire başkanlığı ikinci kategoride yer alan sorunları çözmek üzere görevlendirilmişlerdir. Ancak, bugün ülkemizde üçbuçuk milyonu aşan işsiz insanımız vardır. Bunun yanında gizli işsizlik, yurt dışı işçi talebindeki azalma, çalışanların sektörler arasındaki dağılımı istihdamı ülkemizin en önemli sorunlarından birisi haline getirmiştir.

İşsizlikle mücadelenin başında teşkilatlanma ile ilgili yapının kurulması zorunlu ve kaçınılmaz görülmektedir. Böyle bir teşkilat, çok yönlü olan sosyo ekonomik yapı ile ilgili ve çeşitli Bakanlık ve kurumlar düzeyinde yürütülen politikalarda koordinasyonu sağlayacak, düzenleyecek, uygulamaya geçirecek ve uygulamadan aldığı verileri millî plan için Devlet Planlama Teşkilatına aktaracaktır.

Modern çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarında iki ana hizmet bölümü bulunmaktadır : Bunlardan birisi istihdam, diğeri ise çalışma ile ilgilidir. Başta ABD olmak üzere, İngiltere ve gelişmiş Batı Avrupa ülkelerinin çalışma ve sosyal işlerle ilgili bakanlıklarının yapıları da böyledir. Bu nedenle, yukarıda da açıklanmış gibi, hem ülkemizde büyük boyutlara ulaşmış bulunan işsizlik sorunu ve hem de gelişmiş ülkelerin bu konu ile ilgili bakanlıklarının yapıları da dikkate alınarak Bakanlığın ana hizmet birimleri arasında İstihdam Dairesi Başkanlığı (d) bendi olarak eklenmiş, bent harfleri buna göre yeniden düzenlenmiş; işçi sağlığı ve iş güvenliği birbirini yakından ilgilendirdiği için de (e) bendinde gerekli değişiklik yapılmıştır.

KHK'nin Çalışma Genel Müdürlüğünün görevlerini belirten 9 uncu maddesinin (c) ve (e) bentlerinde yer alan istihdamla ilgili hükümler, ileride İstihdam Dairesi Başkanlığının görevleri arasında sayılmak üzere maddeden çıkarılmış, maddeye «Kamu kurum ve kuruluşlarına toplu iş sözleşmeleriyle ilgili konularda görüş bildirmek» hükmü (e) bendi olarak eklenmiş; (h) bendi, ileride Araştırma, Geliştirme, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının görevleri arasında sayılmak üzere maddeden çıkarılmış ve bent harfleri bu değişikliklere göre yeniden düzenlenmiştir.

KHK'nin 10 uncu maddesinin (b) bendine daha önceki maddelerde yapılan değişikliğe paralel olarak «ve ilgili» deyimini eklenmiş ve her ne kadar bağlı kuruluşların kuruluş kanunlarında kendi plan ve programlarını yapmak yetkileri var ise de, geçmiş dönemlerde çeşitli nedenlerle sosyal sigorta fonlarının rantabl kullanılmadığı yolunda Komisyonumuzda uzun müzakereler olmuş ve sosyal sigorta fonlarının mutlaka yerinde ve bağlı kuruluşların kuruluş amaçlarına uygun şekilde kullanmalarını gerçekleştirmek için planlar yapmak görevine açıklık ve mutlaklık getirmek için maddenin (c) bendi yeniden düzenlenmiştir. Sosyal güvenlik sözleşmelerini imzalamak yetkisi Bakanlıkta olmadığı için Bakanlığın sadece bu sözleşmelerin hazırlık çalışmalarını yapacağını belirtmek için maddenin (e) bendi buna göre düzenlenmiş; maddenin (d) bendi, ister yurt içinde ister yurt dışında bulunsun, bütün vatandaşlarımızın sosyal güvenlikleri ile hak ve menfaatlerinin korunması ve geliştirilmesi görevinin bu Genel Müdürlükçe yerine getirilecek şekilde yeniden düzenlenmiş ve 10 uncu madde bu değişik şekli ile kabul edilmiştir.

KHK'nin 11 inci maddesinin (a) bendi, yurt dışında çalışan Türk işçilerinin yurt dışındaki çalışma hayatından doğan hak ve menfaatlerinin korunması ve geliştirilmesinin yanı sıra, sosyal güvenlikleriyle ilgili hak ve menfaatlerinin de bu Genel Müdürlük tarafından korunacak ve geliştirilecek şekilde yeniden düzenlenmiştir. Maddenin (b) bendinin yazılış şekli bu Genel Müdürlüğün yurt dışında çalışanların yurda dönüşlerinde karşılaşacakları her mesele ile ilgileneceği anlamı taşıdığından gerekli değişiklik yapılmış; (c) bendindeki görevini yeni kurulan İstihdam Dairesi Başkanlığı ile koordineli olarak hazırlayıp yürütmesini sağlayacak değişiklik yapılmış; (e) bendinde sayılan görev, ileride Araştırma, Geliştirme, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının görevleri arasında sayılmak üzere maddeden çıkarılmış ve madde değişik bu şekliyle kabul edilmiştir.

İstihdam Dairesi Başkanlığının görevlerini sayan madde yeni 12 nci madde olarak KHK'ye eklenmiş ve sonra gelen madde numaraları buna göre yeniden düzenlenmiştir.

KHK'nin 12 nci maddesi 8 inci maddede yapılan değişikliğe paralel olarak madde başlığı «İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Dairesi Başkanlığı» olarak değiştirilmiş ve 12 nci madde 13 üncü madde olarak değişik bu şekliyle kabul edilmiştir.

KHK'nin 13 üncü maddesinin (c) bendi redaksiyona tabi tutularak 14 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

KHK'nin 14 üncü maddesi (a) bendine «ve ilgili» deyimini eklenerek 15 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

KHK'nin 15 inci maddesi 16 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

KHK'nin 16 ncı maddesinin başlığı ve (a) bendi redaksiyona tabi tutularak, (f) bendine «Bakanlığın ilgili birimlerinde tutulan istatistikleri derlemek» hükmü; KHK'nin 11 inci maddesinden çıkarılan (e) bendi (g) bendi olarak; 9 uncu maddesinden çıkarılan (h) bendi yine (h) bendi olarak eklenerek madde bu değişikliklerle 17 nci madde olarak kabul edilmiş ve sonra gelen bent harfleri buna göre değiştirilmiştir.

KHK'nin 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 ve 26 ncı maddeleri madde numaraları yeni düzenlemeye uygun olarak değiştirilerek aynen kabul edilmiştir.

Ancak, 19 uncu maddede Bakanlığın yardımcı birimleri arasında yer alan Kontrolörlik Dairesi Başkanlığına, günümüzde kabul edilebilir bir Türkçe karşılık bulma gereği Komisyonumuzda müzakere edilmiş ve bakanlıkların teşkilatları ile ilgili bütün KHK'lerde bu birimin adının aynı şekilde yazıldığı, bu KHK'lerin hepsinin de esas komisyon olarak Anayasa Komisyonunda da görüşüleceği dikkate alınarak bu karşılığın Anayasa Komisyonunda bütün bakanlıklar için ortak olarak bulunmasına işaret edilmekle iktifa edilmesine karar verilmiştir.

KHK'nin Çalışma Meclisinin kuruluşunu düzenleyen 27 nci maddesinin birinci fıkrasına İstihdam Dairesi Başkanı ve Araştırma Geliştirme Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanı ibareleri eklenmiştir. Dördüncü fıkrasında yapılan değişikliklerle Çalışma Meclisinde işçi, işveren işkollarının nasıl temsil edileceği hususuna açıklık getirilmiştir. Beşinci fıkrada yapılan değişikliklerle çalışma hayatımızda çok önemli bir yer işgal eden bu Meclisin uzun zaman toplanamamasından meydana gelen şikâyetleri önlemek için en geç iki yılda bir toplanmasını sağlayacak şekilde düzenlenmiş; maddeye Çalışma Meclisinin çalışma usul ve esasları ile seçimle gelecek temsilcilerinin Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenleneceği yolunda yeni bir fıkra eklenmiş; madde değişik bu şekliyle 28 inci madde olarak kabul edilmiştir.

KHK'nin Sosyal Güvenlik Kurulunun kuruluşunu düzenleyen 28 inci maddesinin birinci fıkrası, bu Kurula Bakanlığın Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Müdürü, Yurt dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürü, Araştırma, Geliştirme, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanı ile Maliye ve Gümrük Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürü, bünyesinde en çok işçiyi bulandıran üst derecedeki işçi kuruluşunun katılımını sağlayacak değişiklikler yapılmış ve yılda en az bir kere toplanmasını öngören bir ilave yapılmış; bir önceki maddede olduğu gibi, bu kurulun çalışma usul ve esaslarının Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenleneceğine dair bir fıkra eklenmiş ve madde değişik bu şekliyle 29 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

KHK'nin 29 uncu maddesi redakte edilerek 30 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

KHK'nin 30, 31 inci maddeleri madde numaraları yeni düzenlemeye uygun olarak değiştirilerek aynen kabul edilmiştir.

KHK'nin 32 nci maddesi (a) ve (c) bentlerindeki «Genel Müdürlüğü» ibareleri kaldırılıp 33 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

KHK'nin 33 üncü maddesi 34 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

KHK'nin 34 üncü maddesindeki «koordinasyon» kelimesi «koordinasyonu» şeklinde düzeltilerek 35 inci madde olarak kabul edilmiştir.

KHK'nin 35, 36, 37 ve 38 inci maddeleri, madde numaraları yeni düzenlemeye uygun olarak değiştirilerek aynen kabul edilmiştir.

KHK'nin 39 ve 40 inci maddelerinde gerekli redaksiyon yapılarak madde numaraları yeni düzenlemeye uygun olarak değiştirilerek kabul edilmiştir.

KHK'ye Bakanlığın döner sermaye kurabilmesini sağlamak için yeni bir madde 42 nci; İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Merkezi ile Yakın ve Ortadoğu Çalışma Eğitim Merkezi için sözleşmeli personel istihdam edebilmesini sağlayacak 43 üncü madde eklenmiştir.

KHK'nin 41 inci maddesine başlığında da gerekli düzenleme yapılarak bir ikinci fıkra eklenmiş ve değişik bu şekliyle 44 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

KHK'nin geçici 1 ve 2 ncı maddeleri redaksiyonu yapılarak kabul edilmiş; metne intibaklarla ilgili yeni bir geçici 3 üncü madde eklenmiş, sonra gelen geçici maddelerin numaraları bu nedenle değiştirilmiş ve gerekli redaksiyon yapılarak kabul edilmiştir.

KHK'nin yürürlük maddesi 45, yürütme maddesi 46 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir. KHK'nin tümü yapılan bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

Başkan
Mustafa Balcılar
Eskişehir

Başkanvekil
Burhan Kara
Giresun

Sözcü
Mehmet Orhon
Yozgat

Kâtip
Hamdi Özsoy
Afyon

Üye
Ahmet Şevket Gedik
Adana

Üye
Arsan Savaş Arpacıoğlu
Amasya
(19 ve 32 nci Maddeye Muhalifim
Şerhim Eklidir.)

Üye
Mehmet Özalp
Aydın

Üye
Ertuğrul Gökgün
Aydın
(19 uncu Maddeye Muhalifim)

Üye
Nadir Pazarbaşı
Çanakkale

Üye
Günseli Özkaya
İstanbul
(19 ve 32 inci Maddeye Muhalifim)

Üye
Bilal Şişman
İstanbul
(19 ve 32 inci Maddeye Karşı
Oy Yazısı Eklidir)

Üye
İmren Aykut
İstanbul
(19 ve 32 inci Maddeye Karşıym
Karşı Oy Yazım Eklidir)

Üye
Mehmet Sedat Turan
Kayseri

Üye
Osman Nuri Akyol
Kocaeli

Üye
Mustafa Kılıçaslan
Sakarya

Üye
Turgut Sözer
Sakarya
(Son Toplantıya Katılmadı)
(19 ve 32 inci Maddeye Muhalifim)

Üye
Talat Sargin
Tokat
(Son Toplantıya Katılmadı)
(19 uncu Maddeye Muhalifim
Muhalefet Şerhim Eklidir)

Üye
Ali Rıdvan Yıldırım
Tunceli
(19 ve 32 inci Maddeye Karşıym.
Muhalefet Şerhim Eklidir)

Üye
Rıza Öner Çakan
Zonguldak
(32 ve 19 uncu Maddeye Muhalifim.
Muhalefetim Eklidir)

32 NOİ MADDE KARŞI OY YAZISI

Yurt dışı işçi göçü son 20 yılın bir olgusudur. Bu olgu, bugün yaklaşık 2,5 milyon Türk vatandaşının başka ülkelerde çalışmaları ve yaşamaları olayı ile ülkeyi karşı karşıya bırakmıştır. 2,5 milyon Türk vatandaşının, dünyanın ve çalıştıkları ülkelerin son derece karmaşık sorunları içinde büyük boyutlara ulaşan sosyal, ekonomik ve kültürel problemleri ile Türkiye'nin bu nedenle her yıl uğradığı büyük meblağlara ulaşan ekonomik çıkar kayıpları maddenin bu biçimdeki düzenlenişi ile çözümlenemeyecektir.

Bu nedenle zaten yıllardır sürdürülen aynı düzenlemenin muhafaza edilmesine karşıyız.

Dr. İmren Aykut
İstanbul Milletvekili

Bilal Şişman
İstanbul Milletvekili

Ali Rıdvan Yıldırım
Tunceli Milletvekili

R. Öner Çakan
Zonguldak Milletvekili

Arsan Savaş Arpacıoğlu
Amasya Milletvekili

Dr. Turgut Sözer
Sakarya Milletvekili

ORTAK MUHALEFET ŞERHİ

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bakanlık Müşavirleri ile İlgili 18 inci Maddesi ile Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin'in 19 uncu Maddesine muhalifiz.

Bakanlık Müşaviri miktarı 20 olarak tespit edilmiştir. Bu miktarı çok fazla bulmaktayız. Uygulamada görevlendirme, yerleşim ve yönetimi bakımından güçlükler yaratmaktadır. Yetki ve sorumlulukları olmayan müşavir miktarı arttıkça diğer çalışanlar için iyi görünüm arz etmemektedir. Bu nedenle miktarın On'a düşürülmesini uygun görmekteyiz.

Talât Sargın
Tokat Milletvekili

İmren Aykut
İstanbul Milletvekili

Bilal Şişman
İstanbul Milletvekili

Günseli Özkaya
İstanbul Milletvekili

Turgut Sözer
Sakarya Milletvekili

Rıza Öner Çakan
Zonguldak Milletvekili

Ali Rıdvan Yıldırım
Tunceli Milletvekili

Arsan Savaş Arpacıoğlu
Amasya Milletvekili

Ertuğrul Gökğün
Aydın Milletvekili

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Başkanlığı

Sayı : K. K. T. D. 18/101 - 1/182/04770

18 . 6 . 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 184 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname» bugünkü Resmî Gazetede yayımlanmış ve Anayasanın 91 inci maddesi uyarınca bir suretili ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

GEREKÇE

Bakanlar Kurulunca, Bakanlıkların Kuruluş ve Görevleri Hakkında 174 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin bazı maddelerinin değiştirilmesine dair hazırlanan Kanun Hükmünde Kararnamede, bazı birimlerin kaldırılması, bazılarının isminin değiştirilmesi ve bazılarının da görevlerinde değişiklikler yapılması karşısında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili maddelerinde de değişiklik yapılması zarurî görülmüştür.

MADDE GEREKÇELERİ

1. Birinci maddede Kanun Hükmünde Kararnamenin Danışma ve Denetim Birimleri başlıklı 13 üncü maddesi değiştirilmek suretiyle Araştırma, geliştirme, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının adı «Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı» şeklinde yeniden yazılmış, maddeye (g) bendi altında Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği ilave edilmiştir.
2. İkinci madde Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesinin değişikliği ile ilgilidir. Söz konusu maddeyle Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulunun görevleri yeniden düzenlenmektedir.
3. Üçüncü maddeyle Kanun Hükmünde Kararnamenin, sistematığın bozulması bakımından 16 ncı maddeden sonra mükerrer 18 inci madde eklenmekte ve bu maddeyle Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğinin kurulmasına imkân verilmektedir.
4. Dördüncü maddede, Yardımcı Hizmetler başlıklı 19 uncu madde değiştirilmek suretiyle, kontrolörlük Dairesi Başkanlığı, Destek Hizmetleri Başkanlığı ve Genel Sekreterlik birimleri kaldırılmakta, yeni birim olarak İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığı ilave edilmektedir.
5. Beşinci madde Kanun Hükmünde Kararnamenin 22 ncı maddesinde değişikliği öngörmektedir. Bu maddede yeni kurulan İdarî ve Malî İşler Daire Başkanlığının görevleri düzenlenmiştir.
6. Altıncı madde, kaldırılan Kontrolörlük Daire Başkanlığı ile Genel Sekreterliği düzenleyen 23, 28 ve 26 ncı maddelerin (b) bendinin yürürlükten kaldırılmasına ilişkindir.
7. Yedinci madde, kaldırılan birimlerin personelinin saklı hakları ile ilgilidir.
8. Sekizinci madde yürürlük, dokuzuncu madde yürütme ile ilgilidir.

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sağlık ve Sosyal İşler
Komisyonu
Esas No. : 1/511
Karar No. : 8

4 . 10 . 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yüksek Başkanlıkça 20.6.1984 tarihinde Komisyonumuza havale edilen «Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 184 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 213 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname» Komisyonumuzun 3.10.1984 gün ve 2 nci Birleşiminde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mustafa Kalemli ve ilgili bakanlık temsilcilerinin de katılımıyla görüşülmüş, gerekçesi ve tümü uygun bulunarak maddelerinin müzakeresine geçilmiştir.

213 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamenin 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı maddeleri ile 4 üncü maddede sözü edilen ekli cetvel aynen kabul edilerek, Kanun Hükmünde Kararnamenin başlığı ile 7, 8 ve 9 uncu maddesinde gerekli redaksiyon yapılarak tümü oylanarak kabul edilmiştir.

Raporumuz Anayasa Komisyonuna havalesi gereği Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan <i>Mustafa Balçılar</i> Eskişehir	Başkanvekili <i>Burhan Kara</i> Giresun	Sözcü <i>Mahmut Orhon</i> Yozgat
Kâtip <i>Hamdi Özsoy</i> Afyon	Üye <i>Ahmet Şevket Gedik</i> Adana	Üye <i>Arsan Savaş Arpacıoğlu</i> Amasya
Üye <i>Nevzat Bıyıklı</i> Artvin	Üye <i>Mehmet Özalp</i> Aydın	Üye <i>Ertuğrul Gökğün</i> Aydın
Üye <i>Rafet İbrahimioğlu</i> Bitlis (İmzada bulunamadı)	Üye <i>Nadir Pazarbaşı</i> Çanakkale	Üye <i>Günseli Özkaya</i> İstanbul
Üye <i>Bilal Şişman</i> İstanbul (İmzada bulunamadı)	Üye <i>İmren Aykut</i> İstanbul	Üye <i>Mehmet Sedat Turan</i> Kayseri (İmzada bulunamadı)
Üye <i>Osman Nuri Akyol</i> Kocaeli (İmzada bulunamadı)	Üye <i>Mustafa Kılıçaslan</i> Sakarya	Üye <i>Turgut Sözer</i> Sakarya
Üye <i>Talat Sargın</i> Tokat	Üye <i>Ali Rıdvan Yıldırım</i> Tunceli (İmzada bulunamadı)	Üye <i>Rıza Öner Çakan</i> Zonguldak (İmzada bulunamadı)

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ 213 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 184 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin bazı hükümlerinin değiştirilmesi; 17.6.1982 tarihli ve 2680 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca 8.6.1984 tarihinde kararlaştırılmıştır.

MADDE 1. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 13 üncü maddesinin (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye (f) bendi eklenmiştir.

«c) Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı»

«f) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği.»

MADDE 2. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Madde 16. — Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlığa Hükümet Programı, kalkınma planları, yıllık programlar, Bakanlar Kurulu kararları ve millî güvenlik siyaseti çerçevesinde verilen emir ve görevlerin yerine getirilmesi için çalışma esaslarını tespit etmek, bu esaslara uygun olarak Bakanlığın anahizmet politikasının ve planlarının hazırlanmasına yardımcı olmak,

b) Uzun vadeli planlarla, kalkınma planlarında ve yıllık programlarda öncelikle yer alması gerekli görülen hizmet ve tedbirlerin ve bunlarla ilgili temel politikaların ilmi araştırma esaslarına göre tespitini sağlamak, bakanın onayını aldıktan sonra Devlet Planlama Teşkilatına göndermek,

c) Hizmet ve faaliyetlerin ekonomik ve etkin bir şekilde yerine getirilmesi için insan, para ve malzeme gibi mevcut kaynakların en uygun ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak üzere bakanlık bütçesini plan ve program esaslarına göre hazırlamak ve uygulamasını takip etmek,

d) Bakanlık yıllık çalışma programlarını hazırlamak, bakanlık hizmetleriyle ilgili gerekli istatistikleri toplamak ve değerlendirmek,

e) Kalkınma plan ve programları ile bakanlık yıllık çalışma programlarının uygulanmaları sırasında, bakanlık teşkilatında ortaya çıkan çözümlenmesi gereken güçlükleri, aksaklıkları ve tıkanıklıkları bakanlık veya bakanlıklararası seviyede giderici tedbirleri tespit edere makama sunmak, organizasyon ve metot hizmetlerini yürütmek,

f) Planlama ve koordinasyon konularında verilen diğer görevleri yerine getirmek, yıllık çalışma programlarının yürütülmesini takip etmek,

g) Kanun, tüzük ve yönetmelik tasarıları ile kanun teklifleri hakkında bakanlık görüşünün tespitine yardımcı olmak,

h) Bakanlığın tarihçesini hazırlamak,

i) Bakan tarafından verilen konularda araştırma ve inceleme yapmak ve diğer hizmetleri yürütmek.»

MADDE 3. -- 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki 18/A maddesi eklenmiştir.

«Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Madde 18/A — Bakanlıkta basın ve halkla ilişkilerle ilgili faaliyetleri planlamak ve bu faaliyetlerin belirlenecek usul ve ilkelere göre yürütülmesini sağlamak üzere Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği teşkil edilebilir.»

MADDE 4. -- 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yardımcı birimler

Madde 19. — Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının merkez kuruluşundaki yardımcı birimler şunlardır :

- a) Personel Dairesi Başkanlığı,
- b) İdarî ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı,
- c) Savunma Sekreterliği,
- d) Özel Kalem Müdürlüğü.»

MADDE 5. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«İdarî ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı

Madde 22. — İdarî ve Mali İşler Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

- a) Bakanlık için gerekli araç, gereç ve malzemenin temini ile ilgili hizmetleri yürütmek,
- b) İhtiyaç duyulan bina ve arazinin kiralanma, satın alma işlemlerini yürütmek,
- c) Bakanlığın mali işlerle ilgili hizmetlerini yürütmek,
- d) Temizlik, aydınlatma, ısıtma, bakım, onarım ve taşıma hizmetlerini yapmak,
- e) Sosyal tesislerin kurulması ve yönetimi ile ilgili hizmetleri düzenlemek ve yürütmek,
- f) Bakanlık personelinin ve ailelerinin sağlık hizmetlerinden yararlanmalarını sağlamak,
- g) Bakanlığa gelen yazı ve mesajlardan gerekenlerin bakan veya müsteşara sunulmasını sağlamak,
- h) Bakan ve müsteşarın direktif ve emirlerini ilgililere duyurmak ve işlemlerini takip etmek, bakanlığın iç ve dış protokol hizmetlerini yürütmek,

- ı) Süreli evrakın zamanında işleme konulmasını sağlamak,
- j) Bakanlığı ilgilendiren toplantı, brifing ve görüşmeleri düzenlemek, bunlara ait önemli not ve tutanakları tutmak ve yaymak,
- k) Genel evrak, arşiv ve haber merkezinin hizmet ve faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,
- l) Bakan ve müsteşarca verilecek diğer görevleri yapmak.»

MADDE 6. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 21, 23 ve 28 inci maddeleri ile 26 ncı maddesinin (b) bendi yürürlükten kaldırılmış ve 4 üncü maddede sözü edilen cetvel ekte belirtildiği şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 7. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

«GEÇİCİ MADDE 8. — Bu Kanun Hükmünde Kararnameye göre kaldırılan birimlerde görevli personel, durumlarına uygun kadrolara atanır. Bunların aylık, ek gösterge ve her türlü hakları yeni görevlerinde kaldıkları sürece şahıslarına bağlı olarak saklı tutulur.

MADDE 8. — Bu Kanun Hükümünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9. — Bu Kanun Hükümünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Kenan EVREN
Cumhurbaşkanı

Başbakan
T. Özal

Devlet Bakanı - Başbakan Yardımcısı
İ. K. Erdem

Devlet Bakanı
K. Oksay

Devlet Bakanı
A. M. Yılmaz

Devlet Bakanı
S. N. Türel

Devlet Bakanı
A. Tenekeci

Devlet Bakanı
İ. Özdağlar

Devlet Bakanı
A. K. Alptemoçin

Adalet Bakanı
M. N. Eldem

Millî Savunma Bakanı
Z. Yavuztürk

İçişleri Bakanı
A. Tanrıyar

Dışişleri Bakanı
V. Halefoğlu

Maliye ve Gümrük Bakanı
V. Arıkan

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı
M. V. Dinçerler

Bayındırlık ve İskân Bakanı
İ. S. Giray

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı
M. Aydın

Ulaştırma Bakanı
V. Atasoy

Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı
H. H. Doğan

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bak. V.
M. Aydın

Sanayi ve Ticaret Bakanı V.
C. Büyükbaş

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
C. Büyükbaş

Kültür ve Turizm Bakanı
M. M. Taşcıoğlu

213 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEYE EKLI CETVEL

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Müsteşar	Müsteşar Yrd.	Anahizmet Birimleri	Danışma ve Denetim Birimleri	Yardımcı Birimler
Müsteşar	Müsteşar Yrd. Müsteşar Yrd. Müsteşar Yrd.	1. Çalışma Gn. Md. 2. Sosyal Güvenlik Kuruluşları Gn. Md. 3. Yurt dışı İşçi Hizmetleri Gn. Md. 4. İşçi Sağlığı Dai. Bşk.	1. Teftiş Kurulu Bşk. 2. İş Teftiş Kurulu Bşk. 3. Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Bşk. 4. Hukuk Müşavirliği 5. Bakanlık Müşavirleri 6. Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	1. Personel Dai. Bşk. 2. İdarî ve Mali İşler D. Bşk. 3. Savunma Sekreterliği 4. Özel Kalem Müdürlüğü

SAĞLIK VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 184 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 213 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabulü Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci maddesi Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Kanun Hükmünde Kararnamenin 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Kanun Hükmünde Kararnamenin 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

«GEÇİCİ MADDE 8. — Bu Kanuna göre kaldırılan birimlerde görevli personel durumlarına uygun kadrolara atanır. Bunların aylık, ek göstenge ve her türlü hakları yeni görevlerinde kaldıkları sürece şahıslarına bağlı olarak saklı tutulur.»

MADDE 8. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

Esas No. : 1/116, 1/511

Karar No. : 17

12 . 11 . 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca, Komisyonumuza 25 . 5 . 1984 tarihinde gönderilen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Komisyonumuzun çeşitli toplantılarında, Devlet Personel Başkanı, Başbakanlık ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı temsilcileri de bulunduğu halde incelenmiş ancak, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 10 . 10 . 1984 tarihinde komisyonumuza gönderilmesi ile Komisyonumuz, ilgili temsilcilerin de katılması ile her iki Kararnameyi 31 . 10 . 1984 tarihli toplantısında birleştirme kararı almış ve çalışmalarını tamamlamıştır.

Komisyonumuz, Kanun Hükmünde Kararnameleri daha önce inceleyen Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun raporunu da incelemelerinde dikkate almıştır.

Kanun Hükmünde Kararnamelerin kanunlaşacağı düşüncesiyle madde metinlerinde geçen «Kanun Hükmünde Kararname» ibareleri, komisyonumuzca «Kanun» olarak değiştirilmiştir.

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun ikinci maddesi görüşmelere esas alınmış, ancak, komisyonumuzun 174 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede yaptığı değişikliğe uygun olarak, maddenin «o» bendinden «ve ilgili» ibaresi çıkarılarak, madde kabul edilmiştir.

184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3, 4, 5, 6, 7 ve 8 inci maddeleri komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesi ise (h) bendinde yer alan «Milletlerarası Çalışma Teşkilatı ve benzeri kuruluşların çalışma hayatı ile ilgili olarak kabul ettikleri anlaşma, tavsiye ve kararların ülkemizde uygulanabilirliğini tespit etmek» görevinin Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının görevlerinden olması nedeniyle (h) bendinin metinden çıkartılıp, 16 ncı maddeye eklenmesi ve madde sıralamasının yeniden düzenlenmesi ile kabul edilmiştir.

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun 10 uncu maddesi, (b) bendinden «ve ilgili» ibaresinin çıkartılmasıyla kabul edilmiştir.

184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 11 ve 12 nci maddeleri, 213 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 13 üncü maddesi, 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 ve 15 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

213 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesi görüşmelere esas alınmış ancak 9 uncu maddeden çıkartılan (h) bendi, maddeye eklenmiş, bent sıralaması buna göre yeniden düzenlenerek madde kabul edilmiştir.

184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 17 ve 18 inci maddeleri, 213 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesi ile eklenen 18/A maddesi 19 uncu madde olarak, 4 üncü maddesi ile değiştirilen 19 uncu madde 20 nci madde olarak, 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 20 nci maddesi 21 inci madde olarak, 213 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesi ile değiştirilen 22 nci madde, 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 24 üncü maddesi 23 üncü madde olarak, 24 üncü maddesi 25 inci madde olarak, 213 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değiştirilen 26 ncı maddesi 25 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 27 nci maddesi 26 ncı madde olarak kabul edilmiş, ancak 213 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile teşkilattan çıkartılan «Genel Sekreterlik» birimin görevini «Çalışma Genel Müdürlüğü» üstlenmesi öngörülmüş ve son fıkra buna göre düzenlenmiştir.

«Sakatları Koruma Millî Koordinasyon Kurulu»nu düzenleyen Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun 30 uncu maddesi 27 nci madde olarak kabul edilmiş, ancak, maddenin son fıkrası, Anayasamızın 115 inci maddesine göre Bakanlar Kurulunca ancak tüzük çıkarılabileceği görüşü ile «Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelikle» ibaresi çıkarılarak «tüzükle» şeklinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 30 uncu maddesi 28 inci madde olarak, 31 inci maddesi 29 uncu madde olarak, 32 nci maddesi 30 uncu madde olarak, 33 üncü maddesi 31 inci madde olarak, Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun 35 inci maddesi 32 nci madde olarak, 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 35 inci maddesi 33 üncü madde olarak, 36 ncı maddesi 34 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

«Yetki Devri»ni düzenleyen 37 nci madde 35 inci madde olarak ve yetki devrinin «gerektiğinde» ve «yazılı olarak» yapılmasını sağlayacak şekilde değiştirilerek kabul edilmiştir.

184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 38 inci maddesi 36 ncı madde olarak 39 uncu madde 37 nci madde olarak, Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun 41 inci maddesi 38 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Komisyonumuz, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Merkezi ile Yakın ve Orta Doğu Çalışma Eğitim Merkezinin verimliliğini sağlamak üzere, Maliye ve Gümrük Bakanlığının görüşünü alarak döner sermaye işletmesi kurabilmesini sağlamak için tasarı metnine 39 uncu maddeyi eklemiştir.

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun: 44 üncü maddesi 40 ncı madde olarak, Geçici 1, Geçici 2, Geçici 4 üncü maddesi Geçici 3 üncü madde olarak, Geçici 5 inci maddesi Geçici 4 üncü madde olarak, Geçici 6 ncı maddesi Geçici 7 nci madde olarak ve tasarinın madde numaralarının yeniden düzenlenmesi sonucu değiştirilerek, Geçici 7 nci maddesi Geçici 6 ncı madde olarak ve «Devlet Personel Dairesi Başkanlığı»nın adının değiştiği göz önüne alınarak «Devlet Personel Başkanlığı şeklinde değiştirerek, Geçici 8 inci maddesi Geçici 7 nci madde olarak ve 213 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile eklenen geçici 8 inci madde aynen kabul edilmiştir.

Komisyonumuz, yürürlük maddesi olarak 41 inci maddeyi, yürütme maddesi olarak da 42 nci maddeyi kabul etmiştir.

213 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 6 ncı maddesi ile yürürlükten kaldırılan 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 21, 23 ve 28 inci maddeleri Komisyonumuzca da kabul edilmemiş, 213 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli Ek-1 sayılı cetvel ise Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Kâmil T. Coşkunoğlu
Ankara

Başkanvekili
Münir Fuat Yazıcı
Manisa

Sözcü
Ahmet Remzi Çerci
Adana
(37 nci maddeye ve Döner Sermaye maddesinin bu kanuna eklenmesine muhalifim)

Üye
Mustafa Çakaloğlu
Antalya

Üye
İhsan Tombuş
Çorum

Üye
Ünal Yaşar
Gaziantep

Üye
Mustafa Çelebi
Hatay
(30 uncu maddeye muhalifim)

Üye
Rıfat Bayazıt
Kahramanmaraş
(30 uncu maddeye ve Döner Sermaye-ye ilişkin maddeye muhalifim)

Üye
Orhan Otağ
Kocaeli
(30 uncu maddeye ve Döner sermaye eklenmesine muhalifim)

Üye
Mustafa Sabri Güvenç
Niğde

Üye
Ahmet Turan Soğancıoğlu
Sivas

Üye
Şevki Taştan
Sivas
(Döner sermaye maddesinin bu kanun çerçevesi içinde olmasına muhalifim)

Üye
Osman Bahadır
Trabzon
(30 uncu maddeye ve Döner Sermayenin eklenmesine muhalifim)

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ 184 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

Karar Sayısı : KHK/184

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının kurulması 17.6.1982 tarihli ve 2680 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca 13.12.1983 tarihinde kararlaştırılmıştır.

BİRİNCİ KISIM
Amaç, Görev, Teşkilat

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanun Hükmünde Kararname'nin amacı, çalışma hayatını, insangücü ve işletmecilik ilişkilerini düzenlemek, denetlemek ve sosyal güvenlik imkânını sağlamak, bu imkânı yaygınlaştırmak ve geliştirmek, yurt dışında çalışan işçilerimizin çalışma hayatından doğan hak ve menfaatlerini korumak, geliştirmek için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının kurulmasına, teşkilat ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir.

Görev

MADDE 2. — Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görevleri şunlardır :

- a) Çalışma hayatını düzenleyici işçi-işveren ilişkilerinde çalışma barışının sağlanmasını kolaylaştırıcı ve koruyucu tedbirler almak,
- b) Çalışma hayatındaki mevcut ve muhtemel meseleleri ve çözüm yollarını araştırmak,
- c) Ekonominin gerektirdiği insangücünü sağlamak için gerekli tedbirleri araştırmak ve uygulanmasının sağlanmasına yardımcı olmak,
- d) İstihdamı ve tam çalışmayı sağlayacak, çalışanların hayat seviyesini yükseltecek tedbirler almak,
- e) İşçilerin meslekî eğitimlerini sağlayıcı tedbirler almak,
- f) Sakatların meslekî rehabilitasyonunu sağlayacak tedbirler almak,
- g) İşçi sağlığı ve iş güvenliğini sağlayacak tedbirler almak,
- h) Çalışma hayatını denetlemek,
- i) Sosyal adalet ve sosyal refahın gerçekleşmesi için gerekli tedbirleri almak,
- k) Çeşitli fizyolojik, ekonomik ve sosyal risklere karşı sosyal sigorta hizmetlerini uygulamak,
- l) Sosyal güvenlik imkânını sağlamak, yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi için gerekli tedbirleri almak,
- m) Yabancı ülkelerde çalışan Türk işçilerinin çalışma hayatı ve sosyal güvenlikle ilgili meselelerine çözüm yolları aramak, hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek,
- n) Bağlı kuruluşların amaçları ve özel kanunları gereğince idare edilmesini sağlamak ve denetlemek,
- o) İş istatistiklerini derlemek ve yayınlamak,
- p) Çeşitli mevzuatla verilen diğer görev ve hizmetleri yapmak.

**SAĞLIK VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun Tasarısı

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Görev, Teşkilat

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, çalışma hayatını, işçi - işveren ilişkilerini düzenlemek, denetlemek ve sosyal güvenlik imkânını sağlamak, bu imkânı yaygınlaştırmak ve geliştirmek, yurt dışında çalışan işçilerimizin çalışma hayatından doğan hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının kurulmasını sağlamak, teşkilat ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir.

Görev

MADDE 2. — Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görevleri şunlardır:

- a) Çalışma hayatını düzenleyici, işçi - işveren ilişkilerinde çalışma barışının sağlanmasını kolaylaştırıcı ve koruyucu tedbirler almak,
- b) Çalışma hayatındaki mevcut ve muhtemel meseleleri ve çözüm yollarını araştırmak,
- c) Ekonominin gerektirdiği insan gücünü sağlamak için gerekli tedbirleri araştırmak ve uygulanmasının sağlanmasına yardımcı olmak,
- d) İstihdamı ve tam çalışmayı sağlayacak, çalışanların hayat seviyesini yükseltecek tedbirleri almak,
- e) İşçilerin meslekî eğitimlerini sağlayıcı tedbirler almak,
- f) Sakatların meslekî rehabilitasyonunu sağlayacak tedbirler almak,
- g) İşçi sağlığı ve iş güvenliğini sağlayacak tedbirleri almak,

**ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN**

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 184 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun Tasarısı

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Görev, Teşkilat

Amaç

MADDE 1. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Görev

MADDE 2. — Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görevleri şunlardır :

- a) Çalışma hayatını düzenleyici, işçi - işveren ilişkilerinde çalışma barışının sağlanmasını kolaylaştırıcı ve koruyucu tedbirler almak,
- b) Çalışma hayatındaki mevcut ve muhtemel meseleleri ve çözüm yollarını araştırmak,
- c) Ekonominin gerektirdiği insangücünü sağlamak için gerekli tedbirleri araştırmak ve uygulanmasının sağlanmasına yardımcı olmak,
- d) İstihdamı ve tam çalışmayı sağlayacak, çalışanların hayat seviyesini yükseltecek tedbirleri almak,
- e) İşçilerin meslekî eğitimlerini sağlayıcı tedbirler almak,
- f) Sakatların meslekî rehabilitasyonunu sağlayacak tedbirler almak,
- g) İşçi sağlığı ve iş güvenliğini sağlayacak tedbirleri almak,

(Hükümetin Teklif Ettiği 184 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname)

Teşkilat

MADDE 3. — Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı teşkilâtı, merkez teşkilâtı ile taşra ve yurt dışı teşkilâtı ve bağlı kuruluşlardan meydana gelir.

İKİNCİ KISIM

Bakanlık Merkez Teşkilatı

Merkez teşkilatı

MADDE 4. — Bakanlık, merkez teşkilatı ana hizmet birimleri ile danışma, denetim birimleri ve yardımcı birimlerden müteşekkildir.

Bakanlık merkez teşkilatı Ek 1 sayılı cetvelde gösterilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Bakanlık Makamı

Bakan

MADDE 5. — Bakan, bakanlık kuruluşunun en üst Amiridir ve Bakanlık hizmetlerini mevzuata, hükümetin genel siyasetine, millî güvenlik siyasetine, kalkınma planlarına ve yıllık programlara uygun olarak yürütmekle ve Bakanlığın faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla görevli ve Başbakana karşı sorumludur.

Bakan, emri altındaki faaliyet ve işlemlerinden sorumlu olup, Bakanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilâtı ile bağlı kuruluşlarının faaliyetlerini, işlemlerini ve hesaplarını denetlemekle görevli ve yetkilidir.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

- h) Çalışma hayatını denetlemek,
i) Sosyal adalet ve sosyal refahın gerçekleşmesi için gerekli tedbirleri almak,
k) Çeşitli fizyolojik, ekonomik ve sosyal risklere karşı sosyal sigorta hizmetlerini uygulamak,
l) Sosyal güvenlik imkânını sağlamak, yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi için gerekli tedbirleri almak,
m) Yabancı ülkelerde çalışan Türk işçilerinin çalışma hayatı ve sosyal güvenlikle ilgili meselelerine çözüm yolları aramak, hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek,
n) Çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları koruyucu ve çalışmayı destekleyici tedbirleri almak,
o) Bağlı ve ilgili kuruluşların amaçları ve özel kanunları gereğince idare edilmesini sağlamak ve denetlemek,
ö) İş istatistiklerini derlemek ve yayınlamak,
p) Çeşitli mevzuatla verilen diğer görev ve hizmetleri yapmak.

Teşkilat

MADDE 3. — Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı teşkilatı, merkez teşkilatı ile taşra ve yurt dışı teşkilatı, bağlı ve ilgili kuruluşlardan meydana gelir.

MADDE 4. — Kanun Hükmünde Kararnamenin 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Bakan

MADDE 5. — Bakan, Bakanlık kuruluşunun en üst amiridir ve Bakanlık hizmetlerini mevzuata, hükümetin genel siyasetine, millî güvenlik siyasetine, kalkınma planlarına ve yıllık programlara uygun olarak yürütmekle ve Bakanlığın faaliyet alanına giren

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

- h) Çalışma hayatını denetlemek,
i) Sosyal adalet ve sosyal refahın gerçekleşmesi için gerekli tedbirleri almak,
k) Çeşitli fizyolojik, ekonomik ve sosyal risklere karşı sosyal sigorta hizmetlerini uygulamak,
l) Sosyal güvenlik imkânını sağlamak, yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi için gerekli tedbirleri almak,
m) Yabancı ülkelerde çalışan Türk işçilerinin çalışma hayatını ve sosyal güvenlikle ilgili meselelerine çözüm yolları aramak, hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek,
n) Çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları koruyucu ve çalışmayı destekleyici tedbirleri almak,
o) Bağlı kuruluşların amaçları ve özel kanunları gereğince idare edilmesini sağlamak ve denetlemek,
ö) İş istatistiklerini derlemek ve yayınlamak,
p) Çeşitli mevzuatla verilen diğer görev ve hizmetleri yapmak.

Teşkilat

MADDE 3. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ KISIM

Bakanlık Merkez Teşkilatı

Merkez teşkilatı

MADDE 4. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Bakanlık Makamı

Bakan

MADDE 5. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği 184 Sayılı Kanun-Hükmünde Kararname)

Müsteşar

MADDE 6. — Müsteşar, bakanın emrinde ve onun yardımcısı olup, Bakanlık hizmetlerini Bakan adına ve Bakanın direktif ve emirleri yönünde, Bakanlığın amaç ve politikalarına, kalkınma planlarına ve yıllık programlara, mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenler ve yürütür. Bu amaçla Bakanlık Teftiş Kurulu hariç Bakanlığın birim ve kuruluşlarına gereken emirleri verir ve bunların uygulanmasını takip ve temin eder.

Müsteşar, yukarıda belirtilen hizmetlerin yürütülmesinden Bakana karşı sorumludur.

Müsteşar yardımcıları

MADDE 7. — Bakanlıkta ana hizmet birimleri ile danışma ve yardımcı birimlerin yönetim ve koordinasyonunda Müsteşara yardımcı olmak üzere üç müsteşar yardımcısı görevlendirilebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Anahizmet Birimleri

Anahizmet birimleri

MADDE 8. — Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığındaki anahizmet birimleri şunlardır :

- a) Çalışma Genel Müdürlüğü,
- b) Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Müdürlüğü,
- c) Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- d) İşçi Sağlığı Daire Başkanlığı

Çalışma Genel Müdürlüğü

MADDE 9. — Çalışma Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

- a) Çalışma hayatı ile ilgili mevzuatı uygulamak,
- b) İşçi, işveren ilişkilerini düzenlemek, çalışma barışını sağlayıcı tedbirler almak,
- c) Çalışma mevzuatı ve istihdam politikası ile ilgili tasarıları ve kalkınma planları ve yıllık programlarda yer alan genel politika içinde mahallî ve sektörel bazda istihdam programlarını hazırlamak,
- d) Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunlarında öngörülen işleri yapmak,
- e) İstihdamdaki gelişmeleri izlemek ve istihdamı sağlayıcı tedbirleri almak, üretimde emek verimliliğini yükselten politikalar geliştirmek,
- f) Yüksek Hakem Kurulu ile bakanlık arasındaki ilişkileri yürütmek,

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

konularda diğer bakanlıklarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla görevli ve Başbakana karşı sorumludur.

Bakan, kendi yetkisi içindeki işlerden ve emri altındakilerin faaliyet ve işlemlerinden sorumlu olup, Bakanlık merkez, taşra, yurt dışı teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarının faaliyetlerini, işlemlerini ve hesaplarını denetlemekle görevli ve yetkilidir.

MADDE 6. — Kanun Hükmünde Kararnamenin 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Kanun Hükmünde Kararnamenin 7 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Anahizmet Birimleri

MADDE 8. — Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığındaki anahizmet birimleri şunlardır:

- Çalışma Genel Müdürlüğü,
- Sosyal Güvenlik Kuruluşarı Genel Müdürlüğü,
- Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü,
- İstihdam Daire Başkanlığı,
- İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Daire Başkanlığı.

Çalışma Genel Müdürlüğü

MADDE 9. — Çalışma Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- Çalışma hayatı ile ilgili mevzuatı uygulamak,
- İşçi - işveren ilişkilerini düzenlemek, çalışma barışını sağlayıcı tedbirler almak,
- Kalkınma planları ve yıllık programlarda yer alan genel politika içinde çalışma mevzuatı ile ilgili tasarıları ve programları hazırlamak;

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Müsteşar

MADDE 6. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Müsteşar yardımcıları

MADDE 7. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM
Anahizmet Birimleri

Anahizmet birimleri

MADDE 8. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Çalışma Genel Müdürlüğü

MADDE 9. — Çalışma Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

- Çalışma hayatı ile ilgili mevzuatı uygulamak,
- İşçi, işveren ilişkilerini düzenlemek, çalışma barışını sağlayıcı tedbirler almak,
- Çalışma mevzuatı ve istihdam politikası ile ilgili tasarıları ve kalkınma planları ve yıllık programlarda yer alan genel politika içinde mahallî ve sektörel bazda istihdam programlarını hazırlamak,

(Hükümetin Teklif Ettiği 184 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname)

- g) Resmî Arabuluculuk Teşkilatı ile ilgili işlemleri yapmak,
- h) Milletlerarası Çalışma Teşkilatı ve benzeri kuruluşların çalışma hayatı ile ilgili olarak kabul ettikleri anlaşma, tavsiye ve kararların ülkemizde uygulanabilirliğini tespit etmek,
- i) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Müdürlüğü

MADDE 10. — Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

- a) Sosyal güvenlik politikasının gerçekleşmesi için gerekli tedbirleri almak,
- b) Bakanlık ile bağlı kuruluşlar arasındaki ilişkileri düzenlemek ve yürütmek,
- c) Sosyal Sigorta fonlarının değerlendirilmesi için gerekli programları planlamak,
- d) Yurt dışındaki Türk işçileri ile diğer vatandaşlarımızın sosyal güvenlikle ilgili hak ve menfaatlerinin korunmasına ve geliştirilmesine yardımcı olmak,
- e) Yabancı ülkelerle sosyal güvenlik sözleşmeleri imzalamak için gerekli çalışma ve hazırlıkları yapmak,
- f) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

MADDE 11. — Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

- a) Yurt dışında çalışan Türk işçilerinin yurt dışındaki çalışma hayatından doğan hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek,
- b) Yurt dışında çalışanların çalıştıkları ülkelerde ve yurda dönüşlerinde karşılaştıkları çeşitli meselelerin çözülmesinde yurt içinde ve dışındaki kuruluşlarlagerekli koordinasyonu sağlamak,
- c) Yurt dışı istihdamını takip etmek; yurt dışı işgücü anlaşmalarını hazırlamak,
- d) Bakanlık yurt dışı kuruluşlarını düzenlemek, yönetmek ve denetlemek,
- e) Milletlerarası Çalışma Teşkilatı ve benzeri milletlerarası kuruluşlarla yazışmaları ve kuruluşlara üye olmaktan doğan işleri yürütmek,
- f) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

- d) Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunlarında öngörülen işleri yapmak,
- e) Kamu kurum ve kuruluşlarına toplu iş sözleşmeleriyle ilgili konularda görüş bildirmek,
- f) Yüksek Hakem Kurulu ile Bakanlık arasındaki ilişkileri yürütmek,
- g) Resmî Arabuluculuk Teşkilatı ile ilgili işlemleri yapmak,
- h) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Müdürlüğü

MADDE 10. — Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- a) Sosyal güvenlik politikasının gerçekleşmesi için gerekli tedbirleri almak,
- b) Bakanlık ile bağlı ve ilgili kuruluşlar arasındaki ilişkileri düzenlemek ve yürütmek,
- c) Sosyal Sigorta fonlarının kuruluş amaçlarına uygun olarak değerlendirilmesi için planlar yapmak,
- d) Vatandaşlarımızın sosyal güvenlikle ilgili hak ve menfaatlerinin korunması ve geliştirilmesi için çaba sarfetmek,
- e) Yabancı ülkelerle yapılacak sosyal güvenlik sözleşmeleri için gerekli çalışma ve hazırlıkları yürütmek,
- f) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

MADDE 11. — Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- a) Yurt dışında çalışan Türk işçilerinin yurt dışındaki çalışma hayatından doğan veya sosyal güvenlikleriyle ilgili hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek,
- b) Yurt dışında çalışanların çalıştıkları ülkelerde karşılaştıkları çeşitli meselelerin çözülmesinde yurt içinde ve dışındaki kuruluşlarla gerekli koordinasyonu sağlamak,
- c) Yurt dışı istihdamı takip etmek, yurt dışı işgücü anlaşmalarını İstihdam Dairesi ile birlikte hazırlamak ve yürütmek,
- d) Bakanlık yurt dışı kuruluşlarını düzenlemek, yönetmek ve denetlemek,

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

- d) Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunlarında öngörülen işleri yapmak,
- e) İstihdamdaki gelişmeleri izlemek ve istihdamı sağlayıcı tedbirleri almak, üretimde emek verimliliğini yükselten politikalar geliştirmek,
- f) Yüksek Hakem Kurulu ile Bakanlık arasındaki ilişkileri yürütmek,
- g) Resmî Arabuluculuk Teşkilatı ile ilgili işlemleri yapmak,
- h) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Müdürlüğü

MADDE 10. — Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

- a) Sosyal güvenlik politikasının gerçekleşmesi için gerekli tedbirleri almak,
- b) Bakanlık ile bağlı kuruluşlar arasındaki ilişkileri düzenlemek ve yürütmek,
- c) Sosyal Sigorta fonlarının kuruluş amaçlarına uygun olarak değerlendirilmesi için planlar yapmak,
- d) Vatandaşlarımızın sosyal güvenlikle ilgili hak ve menfaatlerinin korunması ve geliştirilmesi için çaba sarfetmek,
- e) Yabancı ülkelerle yapılacak sosyal güvenlik sözleşmeleri için gerekli çalışma ve hazırlıkları yürütmek,
- f) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak,

Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

MADDE 11. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 11 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği 184 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname)

İşçi Sağlığı Daire Başkanlığı

MADDE 12. — İşçi Sağlığı Daire Başkanlığının görevleri şunlardır :

- a) İş Kanununun işçilerin sağlığını koruma ve iş güvenliğine ilişkin hükümlerini uygulamak,
- b) İş Kanunu (kapsamı dışında kalan işyerlerinde çalışanların iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı korunmalarını sağlayacak tedbirleri almak,
- c) İşçi sağlığı ve iş güvenliği, iş kazaları ve meslek hastalıkları konularında inceleme, araştırma, eğitim ve mevzuatla ilgili çalışmaları yapmak,
- d) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Danışma ve Denetim Birimleri

Danışma ve denetim birimleri

MADDE 13. — Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı kuruluşundaki danışma ve denetim birimleri şunlardır :

- a) Teftiş Kurulu Başkanlığı,
- b) İş Teftiş Kurulu Başkanlığı,

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

e) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

İstihdam Daire Başkanlığı

MADDE 12. — İstihdam Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

- a) İstihdamı izlemek ve istihdamı geliştirici tedbirleri almak,
- b) Üretimde emek verimliliğini artırıcı politikalar geliştirmek,
- c) Kalkınma planları ve ona bağlı yıllık programlarda yer alan genel politika içinde yerel ve sektörel düzeyde istihdam programlarını hazırlamak,
- d) İstihdam politikası ile ilgili mevzuat çalışmaları yapmak,
- e) Yurt dışı istihdamı izlemek, işgücü anlaşmalarını hazırlamak,
- f) İstihdam, ücretler, teknolojik gelişme ve değişmeler konusunda araştırma yapmak, bilgi toplamak, değerlendirmek, periyodik olarak temel istihdam verilerini yorumlayarak yayınlamak,
- g) Kamu kurum ve kuruluşlarına istihdamla ilgili konularda görüş bildirmek.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Daire Başkanlığı

MADDE 13. — İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

- a) İş Kanununun işçilerin sağlığını koruma ve iş güvenliğine ilişkin hükümlerini uygulamak,
- b) İş Kanunu kapsamı dışında kalan işyerlerinde çalışanların iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı korunmalarını sağlayacak tedbirleri almak,
- c) İşçi sağlığı ve iş güvenliği, iş kazaları ve meslek hastalıkları konularında inceleme, araştırma, eğitim ve mevzuatla ilgili çalışmaları yapmak,
- d) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Danışma ve denetim birimleri

MADDE 14. — Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı kuruluşundaki danışma ve denetim birimleri şunlardır:

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İşçi Sağlığı Daire Başkanlığı

MADDE 12. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Danışma ve Denetim Birimleri

Danışma ve denetim birimleri

MADDE 13. — Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı kuruluşundaki danışma ve denetim birimleri şunlardır :

(Hükümetin Teklif Ettiği 184 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname)

- c) Araştırma, Geliştirme, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı,
- d) Hukuk Müşavirliği,
- e) Bakanlık Müşavirleri.

Teftiş Kurulu Başkanlığı

MADDE 14. — Teftiş Kurulu Başkanlığı, Bakanın emri veya onayı üzerine Bakan adına aşağıdaki görevleri yapar :

- a) Bakanlık teşkilatı ile Bakanlığa bağlı kuruluşların her türlü faaliyet ve işlemleriyle ilgili olarak teftiş, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek,
- b) Bakanlığın, amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata plan ve programa uygun çalışmasını temin etmek amacıyla gerekli teklifleri hazırlamak ve Bakana sunmak,
- c) Özel kanunlarla verilen diğer görevleri yürütmek.

Teftiş Kurulu ve müfettişlerin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usulleri tüzükle düzenlenir.

İş Teftiş Kurulu Başkanlığı

MADDE 15. — İş Teftiş Kurulu Başkanlığının görevleri şunlardır :

- a) Çalışma hayatı ile ilgili mevzuatın uygulanmasını denetlemek,
- b) İş teftişi ile ilgili mevzuat çalışması yapmak,
- c) İş teftişi ile ilgili istatistikleri tutmak, değerlendirmek ve yorumlamak,
- d) Mevzuatta öngörülen ve Bakanlık makamı tarafından verilen diğer işleri yapmak.

Araştırma, Geliştirme, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

MADDE 16. — Araştırma, Geliştirme, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlığa; hükümet programı, kalkınma planları, yıllık programlar, Bakanlar Kurulu kararları ve millî güvenlik siyaseti çerçevesinde verilen emir ve görevlerin yerine getirilmesi için çalışma esaslarını tespit etmek, bu esaslara uygun olarak Bakanlığın ana hizmet politikasının ve planlarının hazırlanmasına yardımcı olmak,

b) Uzun vadeli planlarla, kalkınma planlarında ve yıllık programlarda öncelikle yer alması gerekli görülen hizmet ve tedbirlerin ve bunlarla ilgili temel politikaların ilmi araştırma esaslarına göre tespitini sağlamak, Bakanın onayını aldıktan sonra Devlet Planlama Teşkilatına göndermek,

c) Bakanlık yıllık çalışma programlarını hazırlamak,

d) Kalkınma plan ve programları ile Bakanlık yıllık çalışma ve uygulama programlarının uygulanması sırasında, Bakanlık kuruluşlarında ortaya çıkan, çözümlenmesi gereken güçlükleri, aksaklıkları ve tıkanıklıklarla-

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

- a) Teftiş Kurulu Başkanlığı,
- b) İş Teftiş Kurulu Başkanlığı,
- c) Araştırma, Geliştirme, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı,
- d) Hukuk Müşavirliği,
- e) Bakanlık Müşavirleri.

Teftiş Kurulu Başkanlığı

MADDE 15. — Teftiş Kurulu Başkanlığı, Bakanın emri veya onayı üzerine Bakan adına aşağıdaki görevleri yapar:

- a) Bakanlık teşkilatı ile Bakanlığa bağlı ve ilgili kuruluşların her türlü faaliyet ve işlemleriyle ilgili olarak teftiş, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek,
- b) Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata plan ve programa uygun çalışmasını temin etmek amacıyla gerekli teklifleri hazırlamak ve Bakana sunmak,
- c) Özel kanunlarla verilen diğer görevleri yürütmek.

Teftiş Kurulu ve müfettişlerin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usulleri tüzükle düzenlenir.

MADDE 16. — Kanun Hükmünde Kararnamenin 15 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Araştırma, Geliştirme, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

MADDE 17. — Araştırma, Geliştirme, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının görevleri şunlardır:

- a) Bakanlığa; Kalkınma planları, yıllık programlar, hükümet programı, Bakanlar Kurulu kararları ve millî güvenlik siyaseti çerçevesinde verilen emir ve görevlerin yerine getirilmesi için çalışma esaslarını tespit etmek, bu esaslara uygun olarak Bakanlığın anahizmet politikasının ve planlarının hazırlanmasına yardımcı olmak,
- b) Uzun vadeli planlarla, kalkınma planlarında ve yıllık programlarda öncelikle yer alması gerekli

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

- a) Teftiş Kurulu Başkanlığı,
- b) İş Teftiş Kurulu Başkanlığı,
- c) Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı,
- d) Hukuk Müşavirliği,
- e) Bakanlık Müşavirleri,
- f) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği.

Teftiş Kurulu Başkanlığı

MADDE 14. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

İş Teftiş Kurulu Başkanlığı

MADDE 15. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 15 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

MADDE 16. — Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının görevleri şunlardır :

- a) Bakanlığa Hükümet programı, kalkınma planları, yıllık programlar, Bakanlar Kurulu Kararları ve millî güvenlik siyaseti çerçevesinde verilen emir ve görevlerin yerine getirilmesi için çalışma esaslarını tespit etmek, bu esaslara uygun olarak Bakanlığın anahizmet politikasının ve planlarının hazırlanmasına yardımcı olmak,
- b) Uzun vadeli planlarla, kalkınma planlarında ve yıllık programlarda öncelikle yer alması gerekli gö-

(Hükümetin Teklif Ettiği 184 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname)

rı Bakanlık veya bakanlıklararası seviyede giderici tedbirleri tespit ederek makama sunmak, organizasyon ve metot hizmetlerini yürütmek,

- e) Kanun, tüzük ve yönetmelik tasarıları ile kanun tekliflerine ilişkin Bakanlık görüşünün tespitine yardımcı olmak,
- f) Çalışma hayatı ile ilgili ve Sendikalar, Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunları ile İş Kanununa göre çıkartılması gereken istatistikleri tutmak ve periyodik olarak yayınlamak,
- g) Planlama ve koordinasyon konularında verilen diğer görevleri yerine getirmek,
- h) Bakan tarafından verilen konularda araştırma ve inceleme yapmak ve diğer hizmetleri yürütmek.

Hukuk Müşavirliği

MADDE 17. — Hukuk Müşavirliğinin görevleri şunlardır :

- a) Bakanlığın diğer birimlerinden sorulan hukuki konular ile hukuki, mali, cezai sonuçlar doğuracak işlemler hakkında görüş bildirmek,
- b) Bakanlığın menfaatlerini koruyucu, anlaşmazlıkları önleyici hukuki tedbirleri zamanında almak, anlaşma ve sözleşmelerin bu esaslara uygun olarak yapılmasına yardımcı olmak,
- c) 8 Ocak 1943 tarih ve 4353 sayılı Kanun hükümlerine göre adli ve idari davalarda gerekli bilgileri hazırlamak ve hazineyi ilgilendirmeyen idari davalarda Bakanlığı temsil etmek,
- d) Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata plan ve programa uygun çalışmasını temin etmek amacıyla gerekli hukuki teklifleri hazırlamak ve Bakan'a sunmak,
- e) Bakanlık kuruluşları tarafından hazırlanan veya diğer bakanlıklardan yahut Başbakanlıktan gönderilen kanun, tüzük, ve yönetmelik tasarılarını hukuki açıdan inceleyerek görüşlerini bildirmek,
- f) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

görülen hizmet ve tedbirlerin ve bunlarla ilgili temel politikaların ilmi araştırma esaslarına göre tespitini sağlamak, Bakanın onayını aldıktan sonra Devlet Planlama Teşkilatına göndermek,

c) Bakanlık yıllık çalışma programlarını hazırlamak,

d) Kalkınma plan ve programları ile Bakanlık yıllık çalışma ve uygulama programlarının uygulanması sırasında, Bakanlık kuruluşlarında ortaya çıkan, çözümlenmesi gereken güçlükleri, aksaklıkları ve tıkanıklıkları Bakanlık veya Bakanlıklararası seviyede giderici tedbirleri tespit ederek makama sunmak, organizasyon ve metod hizmetlerini yürütmek,

e) Kanun, tüzük ve yönetmelik tasarıları ile kanun tekliflerine ilişkin Bakanlık görüşünün tespitine yardımcı olmak,

f) Çalışma hayatı ile ilgili ve Sendikalar, Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunları ile İş Kanununa göre çıkarılması gereken ve Bakanlığın ilgili birimlerince tutulan istatistikleri derlemek ve periyodik olarak yayımlamak,

g) Milletlerarası Çalışma Teşkilatı ve benzeri milletlerarası kuruluşlarla yazışmaları ve kuruluşlara üye olmaktan doğan işleri yürütmek,

h) Milletlerarası Çalışma Teşkilatı ve benzeri milletlerarası kuruluşların çalışma hayatı ile ilgili olarak kabul ettikleri anlaşma tavsiye ve kararların ülkemizde uygulanabilirliğini incelemek ve tespit etmek,

ı) Planlama ve koordinasyon konularında verilen diğer görevleri yerine getirmek,

i) Bakan tarafından verilen konularda araştırma ve inceleme yapmak ve diğer hizmetleri yürütmek.

MADDE 18. — Kanun Hükmünde Kararname-
nin 17 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

görülen hizmet ve tedbirlerin ve bunlarla ilgili temel politikaların ilmi araştırma esaslarına göre tespitini sağlamak, Bakanın onayını aldıktan sonra Devlet Planlama Teşkilatına göndermek,

c) Hizmet ve faaliyetlerin ekonomik ve etkin bir şekilde yerine getirilmesi için, irsancüctü, para ve mal-zeme gibi mevcut kaynakların en uygun ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak üzere Bakanlık büt-çesini plan ve program esaslarına göre hazırlamak ve uygulamasını takip etmek,

d) Bakanlık yıllık çalışma programlarını hazırlamak, bakanlık hizmetleriyle ilgili gerekli istatistikleri toplamak ve değerlendirmek,

e) Kalkınma plan ve programları ile Bakanlık yıllık çalışma programlarının uygulanmaları sırasında, Bakanlık teşkilatında ortaya çıkan çözümlenmesi gereken güçlükleri, aksaklıkları ve tıkanıklıkları bakanlık veya bakanlıklararası seviyede giderici tedbirleri tespit ederek makama sunmak, organizasyon ve metod hizmetlerini yürütmek.

f) Planlama ve koordinasyon konularında verilen diğer görevleri yerine getirmek, yıllık çalışma programlarının yürütülmesini takip etmek,

g) Kanun, tüzük ve yönetmelik tasarıları ile Kanun teklifleri hakkında bakanlık görüşünün tespitine yardımcı olmak,

h) Milletlerarası Çalışma Teşkilatı ve benzeri kuruluşların çalışma hayatı ile ilgili olarak kabul ettikleri anlaşma, tavsiye ve kararların ülkemizde uygulanabilirliğini tespit etmek,

ı) Bakanlığın tarihçesini hazırlamak,

j) Bakan tarafından verilen konularda araştırma ve inceleme yapmak ve diğer hizmetleri yürütmek.

Hukuk Müşavirliği

MADDE 17. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Ka-
rarnamenin 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği 184 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname)

Bakanlık müşavirleri

MADDE 18. — Bakanlıkta, özel önem ve öncelik taşıyan konularda Bakana yardımcı olmak üzere yirmi Bakanlık Müşaviri görevlendirilebilir.

Bakanlık müşavirleri Bakanlık makamına bağlıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Yardımcı Birimler

Yardımcı birimler

MADDE 19. — Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı merkez kuruluşundaki yardımcı birimler şunlardır :

- a) Personel Dairesi Başkanlığı,
- b) Kontrolörlük Dairesi Başkanlığı,
- c) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı,
- d) Genel Sekreterlik,
- e) Savunma Sekreterliği,
- f) Özel Kalem Müdürlüğü,

Personel Dairesi Başkanlığı

MADDE 20. — Personel Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

- a) Bakanlığın insan gücü planlaması ve personel politikasıyla ilgili çalışmalarını yapmak; personel sisteminin geliştirilmesiyle ilgili tekliflerde bulunmak,
- b) Bakanlık personelinin atama, özlük ve emeklilik işleriyle ilgili işleri yapmak,
- c) Eğitim planını hazırlamak, hizmet öncesi ve hizmetiçi eğitim programlarını düzenlemek ve uygulamak,
- d) Bakanlıkça verilecek benzeri işleri yapmak.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 19. — Kanun Hükmünde Kararname-
nin 18 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul
edilmiştir.

MADDE 20. — Kanun Hükmünde Kararname-
nin 19 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul
edilmiştir.

MADDE 21. — Kanun Hükmünde Kararname-
nin 20 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul
edilmiştir.

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bakanlık müşavirleri

MADDE 18. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Ka-
rarnamenin 18 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

MADDE 19. — Bakanlıkta basın ve halkla ilişki-
lerle ilgili faaliyetleri planlamak ve bu faaliyetlerin
belirlenecek usul ve ilkelere göre yürütülmesini sağ-
lamak üzere Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği
teşkil edilebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Yardımcı Birimler

Yardımcı birimler

MADDE 20. — Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ba-
kanlığının merkez kuruluşundaki yardımcı birimler
şunlardır :

- a) Personel Dairesi Başkanlığı,
- b) İdarî ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı,
- c) Savunma Sekreterliği,
- d) Özel Kalem Müdürlüğü.

Personel Dairesi Başkanlığı

MADDE 21. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Ka-
rarnamenin 20 nci maddesi 21 inci madde olarak ay-
nen kabul edilmiştir.

İdarî ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı

MADDE 22. — İdarî ve Mali İşler Dairesi Ba-
şkanlığının görevleri şunlardır :

- a) Bakanlık için gerekli araç, gereç ve malzeme-
nin temini ile ilgili hizmetleri yürütmek,
- b) İhtiyaç duyulan bina ve arazinin kiralanma,
satın alma işlemlerini yürütmek,
- c) Bakanlığın mali işlerle ilgili hizmetlerini yürüt-
mek,
- d) Temizlik, aydınlatma, ısıtma, bakım, onarım
ve taşıma hizmetlerini yapmak,

(Hükümetin Teklif Ettiği 184 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname)

Komptrolörlük Dairesi Başkanlığı

MADDE 21. — Komptrolörlük Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

- a) Hizmet ve faaliyetlerin ekonomik ve etkili bir şekilde yerine getirilmesi için insan, para ve malzeme gibi mevcut kaynakların en uygun ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak üzere, Bakanlık bütçesini plan ve program esasına göre hazırlamak ve uygulanmasını izlemek.
- b) (a) bendinde öngörülen görevleri yerine getirmek için gerekli istatistikleri toplamak ve değerlendirmek,
- c) Bütçe ve malî işler ile ilgili olarak Bakanlıkça verilecek diğer hizmetleri yürütmek.

Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

MADDE 22. — Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

- a) Bakanlık için gerekli araç, gereç ve malzemenin temini ile ilgili hizmetleri yürütmek,
- b) İhtiyaç duyulan bina ve arazinin kiralanma, satın alma işlemlerini yürütmek,
- c) Temizlik, aydınlatma, ısıtma, bakım, onarım ve taşıma hizmetlerini yapmak,
- d) Sosyal tesislerin kurulması ve yönetimi ile ilgili hizmetleri düzenlemek ve yürütmek,
- e) Bakanlık personelinin ve ailelerinin sağlık hizmetlerinden yararlanmalarını sağlamak,
- f) Bakanlıkça verilecek benzeri işleri yapmak.

Genel Sekreterlik

MADDE 23. — Genel Sekreterliğin görevleri şunlardır:

- a) Bakanlığa gelen yazı ve mesajlardan gerekenleri Bakan veya Müsteşara sunmak,
- b) Bakan ve Müsteşarın direktif ve emirlerini ilgililere duyurmak ve işlemlerini takip etmek,
- c) Süreli evrakın zamanında işleme konmasını sağlamak,
- d) Bakan ve Müsteşara imzalatılması gerekli evrakın zamanında ve yazı işleri talimatına uygun olarak sunulmasını sağlamak,

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

- e) Sosyal tesislerin kurulması ve yönetimi ile ilgili hizmetleri düzenlemek ve yürütmek,
- f) Bakanlık personelinin ve ailelerinin sağlık hizmetlerinden yararlanmalarını sağlamak,
- g) Bakanlığa gelen yazı ve mesajlardan gerekenlerin bakan veya müsteşara sunulmasını sağlamak,
- h) Bakan ve müsteşarın direktif ve emirlerini ilgililere duyurmak ve işlemlerini takip etmek, bakanlığın iç ve dış protokol hizmetlerini yürütmek,
- ı) Süreli evrakın zamanında işleme konulmasını sağlamak,
- j) Bakanlığı ilgilendiren toplantı, brifing ve görüşmeleri düzenlemek, bunlara ait önemli not ve tutanakları tutmak ve yaymak,
- k) Genel evrak, arşiv ve haber merkezinin hizmet ve faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,
- l) Bakan ve müsteşarca verilecek diğer görevleri yapmak.»

MADDE 22. — Kanun Hükmünde Kararname-
nin 21 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul
edilmiştir.

MADDE 23. — Kanun Hükmünde Kararname-
nin 22 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul
edilmiştir.

MADDE 24. — Kanun Hükmünde Kararname-
nin 23 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul
edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği 184 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname)

- e) Bakanlığın ilgilendiren toplantı, brifing ve görüşmeleri düzenlemek, bunlara ait önemli not ve tutakları tutmak ve yaymak,
- f) Genel evrak, arşiv ve haber merkezinin hizmet ve faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,
- g) Basın ve halkla ilişkilerle ilgili faaliyetleri planlamak, usul ve ilkelere göre yürütülmesini sağlamak,
- h) Bakanlığın iç ve dış protokol hizmetlerini mevcut direktif ve emirlerine göre yürütmek,
- i) Bakanlığın tarihçesini hazırlamak, yıllık çalışma programının yürütülmesini takip etmek,
- j) Bakan ve Müsteşarca verilen benzeri görevleri yapmak.

Savunma Sekreterliği

MADDE 24. — Savunma Sekreterliği, özel kanununda ve diğer kanunlarda gösterilen görevleri yerine getirir.

Özel Kalem Müdürlüğü

MADDE 25. — Özel Kalem Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

- a) Bakanın resmî ve özel yazışmalarını yürütmek,
- b) Bakanın her türlü protokol ve tören işlerini düzenlemek ve yürütmek,
- c) Bakanın ziyaret, davet, karşılama, uğurlama, ağırlama, millî ve dinî bayramlarda ilgili hizmetlerini düzenlemek, yürütmek ve diğer kuruluşlarla koordine etmek,
- d) Bakanca verilecek benzeri görevleri yapmak.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Sürekli Kurullar

Sürekli kurullar

MADDE 26. — Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının sürekli kurulları şunlardır :

- a) Çalışma Meclisi,
- b) Sosyal Güvenlik Kurulu,
- c) Sakatları Koruma Millî Koordinasyon Kurulu.

Çalışma Meclisi

MADDE 27. — Çalışma Meclisi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının veya Müsteşarın başkanlığında, Çalışma Genel Müdürü, İşçi Sağlığı Daire Başkanı,

Bakanlıklardan ve Devlet Planlama Teşkilatından iştirak edecek birer temsilci,

Üniversitelerin, iş hukuku, sosyal ekonomi, sosyal siyaset, iş fizyolojisi, iş sağlığı, işçi sağlığı ve iş güvenliği, iş mühendisliği ve gündemdeki konularla ilgili dallarından Yükseköğretim Kurulunca seçilecek beş öğretim üyesi,

En fazla işçiyi ve işvereni temsil eden konfederasyonlarca her iş kolundan seçilecek işçi ve işverenden meydana gelir.

Çalışma Meclisi, Bakanlıkça tespit edilen gün ve gündeme göre toplanıp, gündemdeki konular hakkında inceleme ve görüşmelerde bulunarak düşüncelerini bildirmekle görevlidir.

Çalışma Meclisinin Ankara dışından gelen işçi temsilcileri meclis toplantılarına katıldıkları sürece izinli sayılırlar.

Çalışma Meclisinin sekreteryası işleri Bakanlık Genel Sekreterince yerine getirilir.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 25. — Kanun Hükmünde Kararname-
nin 24 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul
edilmiştir.

MADDE 26. — Kanun Hükmünde Kararname-
nin 25 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul
edilmiştir.

MADDE 27. — Kanun Hükmünde Kararname-
nin 26 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul
edilmiştir.

Çalışma Meclisi

MADDE 28. — Çalışma Meclisi; Çalışma ve
Sosyal Güvenlik Bakanının veya Müsteşarın başkan-
lığında, Çalışma Genel Müdürü, İstihdam Daire Baş-
kanı, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Daire Başkanı,
Araştırma, Geliştirme, Planlama Koordinasyon Ku-
rulu Başkanı,

Bakanlıklardan ve Devlet Planlama Teşkilatından
iştirak edecek birer temsilci,

Üniversitelerin iş hukuku, sosyal ekonomi, sosyal
siyaset, iş fizyolojisi, iş sağlığı, işçi sağlığı ve iş gü-
venliği, iş mühendisliği ve gündemdeki konularla il-
gili dallarından Yüksek Öğretim Kurulunca seçilecek
beş öğretim üyesi,

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Savunma Sekreterliği

MADDE 23. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Ka-
rarnamenin 24 üncü maddesi 23 üncü madde olarak
aynen kabul edilmiştir.

Özel Kalem Müdürlüğü

MADDE 24. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Ka-
rarnamenin 25 inci maddesi 24 üncü madde olarak
aynen kabul edilmiştir.

BESİNCİ BÖLÜM
Sürekli Kurullar

Sürekli kurullar

MADDE 25. — Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ba-
kanlığının sürekli kurulları şunlardır :

- a) Çalışma Meclisi,
- b) Sakatları Koruma Millî Koordinasyon Kurulu.

Çalışma Meclisi

MADDE 26. — Çalışma Meclisi, Çalışma ve Sos-
yal Güvenlik Bakanının veya Müsteşarın başkanlığın-
da, Çalışma Genel Müdürü, İşçi Sağlığı Daire Baş-
kanı,

Bakanlıklardan ve Devlet Planlama Teşkilatından
iştirak edecek birer temsilci,

Üniversitelerin, iş hukuku, sosyal ekonomi, sos-
yal siyaset, iş fizyolojisi, iş sağlığı, işçi sağlığı ve iş
güvenliği, iş mühendisliği ve gündemdeki konularla
ilgili dallarından Yüksek Öğretim Kurulunca seçile-
cek beş öğretim üyesi,

(Hükümetin Teklif Ettiği 184 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname)

Sosyal Güvenlik Kurulu

MADDE 28. — Sosyal Güvenlik Kurulu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının başkanlığında, Bakanlık Müsteşarı, Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Planlama Başkanı, T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürü, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürü, Bağ - Kur Genel Müdürü ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü ile bünyesinde en çok işçiyi bulunduran en üst derecedeki işveren kuruluşu, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu, Türkiye Ziraat Odaları Birliğinden birer temsilci ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının Yüksek Öğretim Kurulu aracılığıyla davet edeceği üniversite öğretim üyelerinden teşekkül eder.

Sosyal Güvenlik Kurulu aşağıdaki görevleri yapar :

- a) Sosyal güvenliğin kalkınma plan ve programlarının ilkelerine uygun şekilde gelişmesinin ve sosyal güvenlik kuruluşları arasında koordinasyonun sağlanmasına, bu hususta tekliflerde bulunmak suretiyle yardımcı olmak,
- b) Sosyal Güvenlik kuruluşlarının malî kaynak ve fonlarının değerlendirilmesi hakkında tekliflerde bulunmak,
- c) Sosyal Güvenlik Kuruluşlarının üyelerine sağladığı imkânlar yönünden dengeyi sağlayıcı çalışmalar yapmak,
- d) Sosyal güvenlik kuruluşlarından faydalanacak olanların kapsamını genişletmek ve sosyal güvenliğin henüz götürülememiş olduğu sahalara ve kimselere sosyal güvenliğin götürülmesi imkânlarını ve tedbirlerini araştırmak,
- e) Yurt dışında çalışan vatandaşlarımızın sosyal güvenlikle ilgili meselelerini tespit ederek, bunlara çözüm yolları getirmek,
- f) Başbakanlıkça ve Bakanlıkça sosyal güvenlik alanında görüşülmesi istenilen diğer konular hakkında görüş bildirmek.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının bulunmadığı hallerde Kurula Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Müsteşarı başkanlık eder.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Bünyesinde en çok işçiyi bulunduran en üst derecedeki işçi kuruluşu ve bünyesinde en çok işvereni bulunduran en üst derecedeki işveren kuruluşunun üçer temsilcisi ile her işkolundan seçecekleri birer temsilcilerinden meydana gelir.

Çalışma Meclisi, Bakanlıkça tespit edilen gün ve gündeme göre en geç iki yılda bir toplanıp, gündemdeki konular hakkında inceleme ve görüşmelerde bulunarak düşüncelerini bildirir.

Çalışma Meclisinin Ankara dışından gelen işçi temsilcileri meclis toplantılarına katıldıkları sürece izinli sayılırlar.

Çalışma Meclisinin sekreteryası işleri Bakanlık Genel Sekreterince yerine getirilir.

Çalışma Meclisinin çalışma usul ve esasları ile seçimi gelecek temsilcilerin görev süreleri Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelikte düzenlenir.

Sosyal Güvenlik Kurulu

MADDE 29. — Sosyal Güvenlik Kurulu; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının Başkanlığında, Bakanlık Müsteşarı, Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Müdürü, Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürü, Araştırma, Geliştirme, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanı, Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Planlama Başkanı, T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürü, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürü, Bağ - Kur Genel Müdürü, Maliye ve Gümrük Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü ile bünyesinde en çok işçiyi bulunduran en üst derecedeki işçi kuruluşu, bünyesinde en çok işvereni bulunduran en üst derecedeki işveren kuruluşu, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu, Türkiye Ziraat Odaları Birliğinden birer temsilci ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının Yüksek Öğretim Kurulu aracılığıyla davet edeceği üniversite öğretim üyelerinden teşekkül eder ve yılda en az bir kere toplanır.

Sosyal Güvenlik Kurulu aşağıdaki görevleri yapar:

a) Sosyal güvenliğin kalkınma plan ve programlarının ilkelerine uygun şekilde gelişmesinin ve sosyal güvenlik kuruluşları arasında koordinasyonun sağlanmasına, bu hususta tekliflerde bulunmak suretiyle yardımcı olmak,

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

En fazla işçiyi ve işvereni temsil eden konfederasyonlarda her iş kolundan seçilecek işçi ve işverenden meydana gelir.

Çalışma Meclisi, Bakanlıkça tespit edilen gün ve gündeme göre toplanıp, gündemdeki konular hakkında inceleme ve görüşmelerde bulunarak düşüncelerini bildirmekle görevlidir.

Çalışma Meclisinin Ankara dışından gelen işçi temsilcileri meclis toplantılarına katıldıkları sürece izinli sayılırlar.

Çalışma Meclisinin sekreteryası işleri Çalışma Genel Müdürlüğünce yerine getirilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği 184 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname)

Sakatları Koruma Millî Koordinasyon Kurulu

MADDE 29. — Sakatları Koruma Millî Koordinasyon Kurulu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının başkanlığında, Başbakanlık, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri, Maliye ve Gümrük, Millî Eğitim Gençlik ve Spor, Bayındırlık ve İskân, Sağlık ve Sosyal Yardım, Ulaştırma, Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıkları ve Devlet Planlama Teşkilatı, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu, Devlet İstatistik Genel Müdürlüğü ve İş ve İşçi Bulma Kurumundan ve konu ile ilgili konfederasyon kuruluşlarından birer temsilci ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının Yüksek Öğretim Kurulu aracılığıyla davet edeceği üniversite öğretim üyelerinden meydana gelir.

Sakatları Koruma Millî Koordinasyon Kurulunun görevleri şunlardır :

- a) Sakatlıkları önleyici ve tedavi edici tedbirlerin alınmasını sağlamak,
- b) Sakatların sosyal, tıbbî ve meslekî rehabilitasyonu, eğitimi ve ülkenin sosyal, ekonomik ve kültürel kaynaklarından yeterli ölçüde faydalanmalarını ve istihdam imkânlarına kavuşturulmalarını sağlamak,
- c) Sakatlara hizmet götüren bütün resmî ve özel, millî ve milletlerarası kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak ve işbirliği yapmak,

Sakatları Koruma Millî Koordinasyon Kurulunun sakatlık konularındaki teknik hususları koordine etmek üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanınca Yüksek Öğretim Kurulu aracılığıyla davet edilecek üniversite öğretim üyelerinden birisi Bakanlar Kurulunca üç yıllık süre için, teşkil edilecek teknik komitede başkan olarak görevlendirilir. Süresi dolan teknik komite başkanı, tekrar görevlendirilebilir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının bulunmadığı hallerde Kurula Teknik Komite Başkanı başkanlık eder.

Kurul üyelerinin görev süresi üç yıl olup, görev süresi dolan üye yeniden görevlendirilebilir.

Sakatları Koruma Millî Koordinasyon Kurulunun çalışma usul ve esasları Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

b) Sosyal Güvenlik kuruluşlarının malî kaynak ve fonlarının değerlendirilmesi hakkında tekliflerde bulunmak,

c) Sosyal Güvenlik kuruluşlarının üyelerine sağladığı imkânlar yönünden dengeyi sağlayıcı çalışmalar yapmak,

d) Sosyal Güvenlik kuruluşlarından faydalanacak olanların kapsamını genişletmek ve sosyal güvenliğin henüz götürülememiş olduğu sahalara ve kimselere sosyal güvenliğin götürülmesi imkânlarını ve tedbirlerini araştırmak,

e) Yurt dışında çalışan vatandaşlarımızın sosyal güvenlikle ilgili meselelerini tespit ederek, bunlara çözüm yolları getirmek,

f) Başbakanlıkça ve Bakanlıkça sosyal güvenlik alanında görüşülmesi istenilen diğer konular hakkında görüş bildirmek,

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının bulunmadığı hallerde Kurula Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşarı başkanlık eder.

Sosyal Güvenlik Kurulunun çalışma usul ve esasları Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir Yönetmelikle düzenlenir.

Sakatları Koruma Millî Koordinasyon Kurulu

MADDE 30. — Sakatları Koruma Millî Koordinasyon Kurulu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının başkanlığında, Başbakanlık, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri, Maliye ve Gümrük, Millî Eğitim Gençlik, ve Spor, Bayındırlık ve İskân, Sağlık ve Sosyal Yardım, Ulaştırma, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları ve Devlet Planlama Teşkilatı, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu, Devlet İstatistik Enstitüsü ve İş ve İşçi Bulma Kurumu, sakatlarla ilgili konfederasyondan katılacak birer temsilci ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının Yükseköğretim Kurulu aracılığıyla davet edeceği üniversite öğretim üyelerinden meydana gelir.

Sakatları Koruma Millî Koordinasyon Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Sakatlıkları önleyici ve tedavi edici tedbirlerin alınmasını sağlamak,

b) Sakatların sosyal, tıbbî ve meslekî rehabilitasyonu, eğitimi ve ülkenin sosyal, ekonomik ve kültürel kaynaklarından yeterli ölçüde faydalanmalarını

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Sakatları Koruma Millî Koordinasyon Kurulu

MADDE 27. — Sakatları Koruma Millî Koordinasyon Kurulu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının başkanlığında, Başbakanlık, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri, Maliye ve Gümrük, Millî Eğitim Gençlik ve Spor, Bayındırlık ve İskân, Sağlık ve Sosyal Yardım, Ulaştırma, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları ve Devlet Planlama Teşkilatı, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu, Devlet İstatistik Enstitüsü ve İş ve İşçi Bulma Kurumu, sakatlarla ilgili konfederasyondan katılacak birer temsilci ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının Yüksek Öğretim Kurulu aracılığıyla davet edeceği üniversite öğretim üyelerinden meydana gelir.

Sakatları Koruma Millî Koordinasyon Kurulunun görevleri şunlardır :

a) Sakatlıkları önleyici ve tedavi edici tedbirlerin alınmasını sağlamak,

b) Sakatların sosyal, tıbbî ve meslekî rehabilitasyonu, eğitimi ve ülkenin sosyal, ekonomik ve kültürel kaynaklarından yeterli ölçüde faydalanmalarını

(Hükümetin Teklif Ettiği 184 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname)

ÜÇÜNCÜ KISIM

Taşra ve Yurt Dışı ile Bağlı Kuruluşlar

Taşra teşkilatı

MADDE 30. — Bakanlık, Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları, Bölge Valiliği Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameler ve İl İdaresi Kanunu hükümlerine uygun olarak taşra teşkilatı kurmaya ve kaldırmaya yetkilidir.

Yurt dışı teşkilatı

MADDE 31. — Bakanlık, Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurt Dışı Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname esaslarına uygun olarak yurt dışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.

Bağlı kuruluşlar

MADDE 32. — Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bağlı kuruluşları şunlardır :

- a) İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğü,
- b) Yakın ve Orta Doğu Çalışma Eğitim Merkezi,
- c) Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü,
- d) Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu,
- e) Ereğli Kömür - Havzası Amele Birliği Biriktirme ve Yardımlaşma Sandığı.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

nı ve istihdam imkânlarına kavuşturulmalarını sağ-
lamak,

c) Sakatlara hizmet götüren bütün resmî ve özel,
millî ve milletlerarası kurum ve kuruluşlar arasında
koordinasyonu sağlamak ve işbirliği yapmak,

Sakatları Koruma Millî Koordinasyon Kurulu-
nun sakatlık konularındaki teknik hususları koordine
etmek üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanın-
ca Yükseköğretim Kurulu aracılığıyla davet edilecek
üniversite öğretim üyelerinden birisi Bakanlar Kuru-
lunca üç yıllık süre için, teşkil edilecek teknik ko-
mitede başkan olarak görevlendirilir. Süresi dolan
teknik komite başkanı tekrar görevlendirilebilir. Çalı-
şma ve Sosyal Güvenlik Bakanının bulunmadığı hal-
lerde Kurula Teknik Komite Başkanı başkanlık eder.

Kurul üyelerinin görev süresi üç yıl olup, görev
süresi dolan üye yeniden görevlendirilebilir.

Sakatları Koruma Millî Koordinasyon Kurulunun
çalışma usul ve esasları Bakanlar Kurulunca çıkarıl-
acak bir yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 31. — Kanun Hükmünde Kararname-
nin 30 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen ka-
bul edilmiştir.

MADDE 32. — Kanun Hükmündeki Kararna-
menin 31 inci maddesi Komisyonumuzca aynen ka-
bul edilmiştir.

Bağlı kuruluşlar

MADDE 33. — Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ba-
kanlığının bağlı kuruluşları şunlardır:

- a) İş ve İşçi Bulma Kurumu,
- b) Yakın ve Orta Doğu Çalışma Eğitim Merke-
zi,
- c) Sosyal Sigortalar Kurumu,
- d) Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Ça-
lışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu,
- e) Ereğli Kömür - Havzası Anefe Binliği Birik-
tirme ve Yardımlaşma Sandığı.

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ve istihdam imkânlarına kavuşturulmalarını sağla-
mak,

c) Sakatlara hizmet götüren bütün resmî ve özel,
millî ve milletlerarası kurum ve kuruluşlar arasında
koordinasyonu sağlamak ve işbirliği yapmak,

Sakatları Koruma Millî Koordinasyon Kurulunun
sakatlık konularındaki teknik hususları koordine et-
mek üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanınca
Yüksek Öğretim Kurulu aracılığıyla davet edilecek
üniversite öğretim üyelerinden birisi Bakanlar Kuru-
lunca üç yıllık süre için, teşkil edilecek teknik ko-
mitede başkan olarak görevlendirilir. Süresi dolan
teknik komite başkanı tekrar görevlendirilebilir. Çalı-
şma ve Sosyal Güvenlik Bakanının bulunmadığı hal-
lerde Kurula Teknik Komite Başkanı başkanlık eder.

Kurul üyelerinin görev süresi üç yıl olup, görev
süresi dolan üye yeniden görevlendirilebilir.

Sakatları Koruma Millî Koordinasyon Kurulu-
nun çalışma usul ve esasları çıkarılacak bir tüzükle
düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Taşra ve Yurt Dışı ile Bağlı Kuruluşlar

Taşra teşkilatı

MADDE 28. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Ka-
rarnamenin 30 uncu maddesi 28 inci madde olarak
aynen kabul edilmiştir.

Yurt dışı teşkilatı

MADDE 29. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Ka-
rarnamenin 31 inci maddesi 29 uncu madde olarak
aynen kabul edilmiştir.

Bağlı kuruluşlar

MADDE 30. — 184 sayılı Kanun Hükmünde
Kararnamenin 32 nci maddesi 30 uncu madde olarak
aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği 184 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname)

DÖRDÜNCÜ KISIM Sorumluluk ve Yetkiler

Yöneticilerin sorumlulukları

MADDE 33. — Bakanlık merkez, taşra, yurt dışı teşkilatı ile bağlı kuruluşların her kademedeki yöneticileri yapmakla yükümlü buldukları hizmet veya görevleri, bakanlık emir ve direktifleri yönünde, mevzuata, plan ve programlara uygun olarak düzenlemek ve yürütmekten bir üst yönetici kademeye karşı sorumludur.

Koordinasyon ve işbirliği konusunda Bakanlığın görev, yetki ve sorumluluğu

MADDE 34. — Bakanlık anahizmet ve görevleriyle ilgili konularda diğer bakanlıkların ve kamu kurum ve kuruluşlarının uyacakları esasları yürürlükteki mevzuata uygun olarak belirlemekle, kaynak israfını önleyecek ve koordinasyonu sağlayacak tedbirleri almakla görevli ve yetkilidir.

Bakanlık, diğer bakanlıkların hizmet alanına giren konulara ilişkin faaliyetlerinde, Başbakanlıkça belirlenen esaslar çerçevesinde ilgili bakanlıklara danışmak ve gerekli işbirliği ve koordinasyon sağlamaktan sorumludur.

Mahallî idarelerle koordinasyon sorumluluğu

MADDE 35. — Bakanlık, hizmet alanına giren konularda mahallî idarelerle koordinasyonu sağlamaktan sorumludur.

Bakanlığın düzenleme görev ve yetkisi

MADDE 36. — Bakanlık, kanunla yerine getirmekle yükümlü olduğu hizmetleri tüzük, yönetmelik, tebliğ, genelge ve diğer idarî metinlerle düzenlemekle görevli ve yetkilidir.

Yetki devri

MADDE 37. — Bakan, müsteşar ve her kademedeki bakanlık ve kuruluş yöneticileri, sınırlarını açıkça belirlemek şartıyla yetkilerinden bir kısmını astlarına devredebilir. Yetki devri, yetki devreden amirin sorumluluğunu kaldırmaz.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 34. — Kanun Hükmünde Kararname-
nin 33 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul
edilmiştir.

*Koordinasyon ve işbirliği konusunda Bakanlığın
görev, yetki ve sorumluluğu*

MADDE 35. — Bakanlık, ana hizmet ve görevle-
riyle ilgili konularda diğer bakanlıkların ve kamu ku-
rum ve kuruluşlarının uyacakları esasları yürürlükte-
ki mevzuata uygun olarak belirlemekle, kaynak is-
rafını önleyecek ve koordinasyonu sağlayacak tedbir-
leri almakla görevli ve yetkilidir.

Bakanlık, diğer bakanlıkların hizmet alanına gi-
ren konulara ilişkin faaliyetlerinde, Başbakanlıkça
belirlenen esaslar çerçevesinde ilgili bakanlıklara da-
nışmak ve gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağla-
maktan sorumludur.

MADDE 36. — Kanun Hükmündeki Kararna-
menin 35 inci maddesi Komisyonumuzca aynen ka-
bul edilmiştir.

MADDE 37. — Kanun Hükmündeki Kararna-
menin 36 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen ka-
bul edilmiştir.

MADDE 38. — Kanun Hükmündeki Kararname-
nin 37 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul
edilmiştir.

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

DÖRDÜNCÜ KISIM
Sorumluluk ve Yetkiler

Yöneticilerin sorumlulukları

MADDE 31. — 184 sayılı Kanun Hükmünde
Kararnamenin 33 üncü maddesi 31 inci maddede olarak
aynen kabul edilmiştir.

*Koordinasyon ve işbirliği konusunda Bakanlığın
görev, yetki ve sorumluluğu*

MADDE 32. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyo-
nunun 35 inci maddesi 32 nci maddede olarak aynen
kabul edilmiştir.

Mahallî idarelerle koordinasyon sorumluluğu

MADDE 33. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Ka-
rarnamenin 35 inci maddesi 33 üncü madde olarak
aynen kabul edilmiştir.

Bakanlığın düzenleme görev ve yetkisi

MADDE 34. — 184 sayılı Kanun Hükmünde Ka-
rarnamenin 36 ncı maddesi 34 üncü madde olarak ay-
nen kabul edilmiştir.

Yetki devri

MADDE 35. — Bakan, Müsteşar ve her kademe-
deki Bakanlık ve kuruluş yöneticileri gerektiğinde, sı-
nırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla yet-
kilerinden bir kısmını astlarına devredebilir. Ancak
yetki devri, yetki devreden amirin sorumluluğunu kal-
dırmaz.

(Hükümetin Teklif Ettiği 184 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname)

BEŞİNCİ KISIM

Çeşitli Hükümler

Atama

MADDE 38. — 23.4.1981 gün ve 2451 sayılı Kanun hükümleri dışında kalan memurların atanmaları Bakan tarafından yapılır. Ancak Bakan bu yetkisini gerekli gördüğü alt kademelere devredebilir.
Bakanlık bağlı kuruluşlarının kuruluş kanunlarındaki atamaya ilişkin hükümler saklıdır.

Kadrolar

MADDE 39. — Kadroların tespit, ihdas, kullanımı ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükümünde Kararname hükümlerine göre düzenlenir.

Intikal eden görev ve yetkiler

MADDE 40. — Bu Kanun Hükümündeki Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce çeşitli mevzuatla, Çalışma Bakanı ve Bakanlığına, Sosyal Güvenlik Bakanı ve Bakanlığına verilen görev, yetki, sorumluluk, hak ve muafiyetler, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı ve Bakanlığına intikal eder.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 39. — Kanun Hükümünde Kararname-
nin 38 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul
edilmiştir.

Kadrolar

MADDE 40. — Kadroların tespit, ihdas, kulla-
nımı ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar Ge-
nel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun hükümlerine
göre düzenlenir.

Intikal eden görev ve yetkiler

MADDE 41. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği ta-
rihten önce çeşitli mevzuatla, Çalışma Bakanı ve
Bakanlığına, Sosyal Güvenlik Bakanı ve Bakanlığına
verilen görev, yetki, sorumluluk, hak ve muafiyetler,
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı ve Bakanlığına
intikal eder.

MADDE 42. — Bakanlık, İşçi Sağlığı ve İş Gü-
venliği Merkezi ile gerekli gördüğü diğer hizmetle-
rin yürütülmesinde Maliye Bakanlığının olumlu gö-
rüşünü alarak hazırlanacak bir yönetmelikle döner
sermaye işletmelerini de kurabilir.

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

BEŞİNCİ KISIM
Çeşitli Hükümler

Atama

MADDE 36. — 184 sayılı Kanun Hükümünde Ka-
rarnamenin 38 inci maddesi 36 ncı madde olarak ay-
nen kabul edilmiştir.

Kadrolar

MADDE 37. — 184 sayılı Kanun Hükümünde Ka-
rarnamenin 39 uncu maddesi 37 nci madde olarak
aynen kabul edilmiştir.

Intikal eden görev ve yetkiler

MADDE 38. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyo-
nunun 41 inci maddesi 38 inci madde olarak aynen
kabul edilmiştir.

Döner sermaye işletmesi

MADDE 39. — Bakanlık, İşçi Sağlığı ve İş Güven-
liği Merkezi ile Yakın ve Orta Doğu Çalışma Eğitim
Merkezinin verimliliğini sağlamak üzere, Maliye ve
Gümrük Bakanlığının görüşünü alarak, hazırlana-
cak bir yönetmelikle döner sermaye işletmelerini kura-
bilir. Döner sermayenin kuruluş sermayesi 250 mil-
yon liradır.

Döner sermaye bütçeye bu amaçla konulacak öde-
neklerle aynı yardımlar, döner sermaye faaliyetlerin-
den elde edilecek kârlar, bağış ve yardımlardan olu-
şur.

Bağış ve yardımlar tahsis olunan sermaye ile sı-
nırlı olmaksızın tahsis olunan sermaye tutarına ekle-
nir.

Döner sermaye işlemleri Muhasebe-i Umumiye
Kanunu ile Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi
değildir.

Döner sermayenin işletilmesinden doğan kârlar,
ödenmiş sermaye, tahsis edilen sermaye tutarına ula-
şuncaya kadar döner sermayeye eklenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği 184 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname)

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 41. — 28.1.1946 tarihli, 4841 sayılı Kanun, ek ve değişiklikleri ile diğer kanunların ve bu Kanun Hükümünde Kararnameye aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ HÜKÜMLER

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanun Hükümünde kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte, Çalışma Bakanlığı ile Sosyal Güvenlik Bakanlığına ait kadrolar personeli ile birlikte başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına devredilmiş sayılır.

Bakanlığın teşkilat ve kuruluşu bu Kanun Hükümünde Kararname esaslarına göre yeniden düzenleninceye ve bu düzenleme uyarınca genel hükümlere göre yeni kadrolar tespit ve ihdas edilinceye kadar bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte, devredilen kadroların kullanılmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanun Hükümünde Kararname ile yapılan yeni düzenleme sebebi ile Çalışma Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı memurlarından kadro ve görev unvanları değişmeyenler yeni kadrolarına atanmış sayılırlar.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına devredilen kadrolardan Müsteşar ve Müsteşar yardımcıları ile Çalışma Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Danışma ve Denetim Birimleri ve Yardımcı birimlerin Genel Müdür, Daire Başkanı, Kurul Başkanı ve bunların yardımcılara ait kadrolardan aynı unvanları taşıyanlar ile aynı mahiyetteki hizmetlerin ifasına yönelik kadrolar şahsa bağlı kadrolar olup, her ne sebeple olursa olsun boşalmaları halinde genel hükümlere göre iptal edilmiş sayılır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı, yeni kadrolar tespit ve ihdas edilerek gerekli atama işlemleri yapılıncaya kadar bu kadrolarda bulunan memurlardan birini, görevli oldukları birim hizmetlerinin yürütülmesini tedvirle görevlendirebilir.

Kadro ve görev unvanları değişenler veya kaldırılanlarla, şahsa bağlı kadrolarda bulunanlar Bakanlığın merkez veya taşra teşkilatında yeni bir kadroya atanıncaya kadar her türlü malî ve sosyal haklarıyla durumlarına uygun işlerde görevlendirilirler.

Yukarıdaki (2) ve (3) üncü fıkrada sayılanların bakanlığın merkez veya taşra teşkilatında durumlarına uygun kadrolara atanmaları halinde de eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü haklarının bu yeni kadrolarında kaldıkları sürece ödenmesine devam olunur.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 43. — İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Merkezi ile Yakın ve Orta Doğu Çalışma Eğitim Merkezi için Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Dairesi Başkanlığının olumlu görüşleri alınarak Bakanlıkça sözleşmeli personel istihdam edilebilir.

Yürürlükten kaldırılan ve değiştirilen hükümler

MADDE 44. — 28.1.1946 tarihli 4841 sayılı Kanun, ek ve değişiklikleri ile diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

29.2.1960 tarihli ve 7460 sayılı Kanunda yer alan Yakın ve Orta Doğu Çalışma Enstitüsünün adı «Yakın ve Orta Doğu Çalışma Eğitim Merkezi» olarak değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, Çalışma Bakanlığı ile Sosyal Güvenlik Bakanlığına ait kadrolar, personeli ile birlikte başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına devredilmiş sayılır.

Bakanlığın teşkilat ve kuruluşu bu Kanun esaslarına göre yeniden düzenleninceye ve bu düzenleme uyarınca genel hükümlere göre yeni kadrolar tespit ve ihdas edilinceye kadar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte devredilen kadroların kullanılmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanun ile yapılan yeni düzenleme sebebi ile Çalışma Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı memurlarından kadro ve görev unvanları değişmeyenler yeni kadrolarına atanmış sayılırlar.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına devredilen kadrolardan Müsteşar ve Müsteşar yardımcıları ile Çalışma Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının danışma ve denetim birimleri ve yardımcı birimlerin genel müdür, daire başkanı, kurul başkanı ve bunların yardımcılarında ait kadrolardan aynı unvanları taşıyanlar ile aynı mahiyetteki hizmetlerin ifasına yönelik kadrolar şahsa bağlı kadrolar olup, tier ne sebeple olursa olsun boşalmaları halinde genel hükümlere göre iptal edilmiş sayılır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı, yeni kadrolar tespit ve ihdas edilerek gerekli atama işlemleri yapıncaya kadar bu

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürürlükten kaldırılan ve değiştirilen hükümler

MADDE 40. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun 44 üncü maddesi 40 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ HÜKÜMLER

GEÇİCİ MADDE 1. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun geçici 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği 184 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname)

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, Çalışma Bakanlığı ile Sosyal Güvenlik Bakanlığında istihdam edilen bağlı ve ilgili kuruluş personeli ilgili oldukları kuruluşlara en geç bir yıl içerisinde tade edilir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin uygulanmasını göstermek üzere hazırlanacak tüzük ve yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar mevcut tüzük ve yönetmeliklerin bu Kanun Hükümünde Kararnameye aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bakanlık taşra ve yurt dışı teşkilatı ve bu Kanun Hükümünde Kararnamenin 30 uncu ve 31 inci maddelerinde belirlenen esaslara göre yeniden düzenleninceye kadar görev ve hizmetler, mevcut taşra ve yurt dışı teşkilatı tarafından yürütülmeye devam olunur.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

kadrolarda bulunan memurlardan birini, görevli oldukları birim hizmetlerinin yürütülmesini tedvirle görevlendirebilir.

Kadro ve görev unvanları değişenler veya kaldırılanlarla, şahsa bağlı kadrolarda bulunanlar Bakanlığın merkez veya taşra teşkilatında yeni bir kadroya atanıncaya kadar hertürlü malf ve sosyal haklarıyla durumlarına uygun işlerde görevlendirilirler.

Yukarıdaki iki ve üçüncü fıkrada sayılanların Bakanlığın merkez veya taşra teşkilatında durumlarına uygun kadrolara atanmaları halinde de eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü haklarının bu yeni kadrolarında kaldıkları sürece ödenmesine devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 3. — Önceden derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın 1, 2, 3 ve 4 üncü derece kadrolara atanmış olup da, 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin 12.2/1982 tarihli ve 2595 sayılı Kanunla yeniden düzenlenen (B) bendinde öngörülen şartları taşımayanlardan sicillerine göre başarılı olanlar Bakanın veya atamaya yetkili amirlerinin takdirleri ile buldukları görevlerde çalıştırılabilirler ve bu sürece aynı haklardan yararlanmaya devam ederler. Bu nitelikte bulunmayanlar durumlarına uygun derecelerdeki kadrolara atanırlar.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, Çalışma Bakanlığı ile Sosyal Güvenlik Bakanlığında istihdam edilen bağlı ve ilgili kuruluş personeli ilgili oldukları kuruluşlara en geç bir yıl içerisinde iade edilir.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu Kanun uygulanmasını göstermek üzere hazırlanacak tüzük ve yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar mevcut tüzük ve yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bakanlık taşra ve yurt dışı teşkilatı ve bu Kanunun 31 ve 32 nci maddelerinde belirlenen esaslara göre yeniden düzenleninceye kadar görev ve hizmetler, mevcut taşra ve yurt dışı teşkilatı tarafından yürütülmeye devam olunur.

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 3. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun geçici 4 üncü maddesi, geçici 3 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun geçici 5 inci maddesi geçici 4 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bakanlık taşra ve yurt dışı teşkilatı ve bu Kanunun 28 inci ve 29 uncu maddelerinde belirlenen esaslara göre yeniden düzenleninceye kadar görev ve hizmetler mevcut taşra ve yurt dışı teşkilatı tarafından yürütülmeye devam olunur.

(Hükümetin Teklif Ettiği 184 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname)

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu Kanun Hükmünde Kararnameye göre yeniden düzenleme yapıncaya kadar Bakanlık merkez teşkilatında değişen veya yeniden kurulan birimlere verilen görevler daha önce bu görevleri yapmakta olan birimler tarafından yapılmaya devam edilir.

Bakanlık, teşkilatını ve kadrolarını en geç sekiz ay içinde bu Kanun Hükmünde Kararnameye uygun hale getirir. Bu süre içinde Bakanlık kadrolarını, bu Kanun Hükmünde Kararname ile öngörülen teşkilat yapısına uygun hale getirmek üzere, bakanlığın teklifi, Devlet Personel Dairesi ile Maliye ve Gümrük Bakanlığının görüşlerine dayanılarak kadro ihdas ve iptal etmeye, mevcut kadrolarda sınıf, unvan ve derece değişikliği yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 7. — Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte, Çalışma Bakanlığı ile Sosyal Güvenlik Bakanlığına ait her türlü mal ve haklar başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına devredilmiş sayılır.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 7. — Bu Kanuna göre yeniden düzenleme yapılincaya kadar Bakanlık Merkez teşkilatında değişen veya yeniden kurulan birimlere verilen görevler daha önce bu görevleri yapmakta olan birimler tarafından yapılmaya devam edilir.

Bakanlık, teşkilatını ve kadrolarını en geç sekiz ay içinde bu Kanuna uygun hale getirir. Bu süre içinde Bakanlık kadrolarını, bu Kanun ile öngörülen teşkilat yapısına uygun hale getirmek üzere, bakanlığın teklifi, Devlet Personel Dairesi ile Maliye ve Gümrük Bakanlığının görüşlerine dayanılarak kadro ihdas ve iptal etmeye, mevcut kadrolarda sınıf, unvan ve derece değişikliği yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 8. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Çalışma Bakanlığı ile Sosyal Güvenlik Bakanlığında ait her türlü mal ve haklar başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında devredilmiş sayılırlar.

Yürürlük

MADDE 45. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 46. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu Kanuna göre yeniden düzenleme yapılincaya kadar Bakanlık Merkez Teşkilatında değişen veya yeniden kurulan birimlere verilen görevler daha önce bu görevleri yapmakta olan birimler tarafından yapılmaya devam edilir.

Bakanlık, teşkilatını ve kadrolarını en geç sekiz ay içinde bu Kanuna uygun hale getirir. Bu süre içinde Bakanlık kadrolarını, bu Kanun ile öngörülen teşkilat yapısına uygun hale getirmek üzere, Bakanlığın teklifi, Devlet Personel Başkanlığı ile Maliye ve Gümrük Bakanlığının görüşlerine dayanılarak kadro ihdas ve iptal etmeye, mevcut kadrolarda sınıf, unvan ve derece değişikliği yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 7. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun geçici 8 inci maddesi geçici 7 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 8. — Bu Kanun Hükmünde Kararnameye göre kaldırılan birimlerde görevli personel, durumlarına uygun kadrolara atanır. Bunların aylık, ek gösterge ve her türlü hakları yeni görevlerinde kaldıkları sürece şahıslarına bağlı olarak saklı tutulur.

Yürürlük

MADDE 41. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 42. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ 184 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEYE BAĞLI CETVEL

EK - 1 sayılı cetvel

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Merkez Teşkilatı

Müsteşar	Müsteşar Yrd.	Anahizmet Birimleri	Danışma ve Denetim Birimleri	Yardımcı Birimler
Müsteşar	Müsteşar Yrd. Müsteşar Yrd. Müsteşar Yrd.	1. Çalışma Gn. Md. 2. Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Md. 3. Yurt dışı İşçi Hizmetleri Gn. Md. 4. İşçi Sağlığı D. Bşk.	1. Teftiş Kurulu Bşk. 2. İş Teftiş Kurulu Bşk. 3. Araştırma, Geliştirme, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Bşk. 4. Hukuk Müşavirliği 5. Bakanlık Müşavirleri	1. Personel D. Bşk. 2. Kontrolörlük D. Bşk. 3. Destek Hizmetleri D. Bşk. 4. Genel Sekreterlik 5. Savunma Sekreterliği 6. Özel Kalem Müdürlüğü

SAĞLIK VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METNE BAĞLI CETVEL

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Merkez Teşkilatı

EK - 1 sayılı cetvel

Müsteşar	Müsteşar Yrd.	Anahizmet Birimleri	Danışma ve Denetim Birimleri	Yardımcı Birimler
Müsteşar	Müsteşar Yrd.	1. Çalışma Gn. Md.	1. Teftiş Kurulu Bşk.	1. Personel D. Bşk.
Müsteşar	Müsteşar Yrd.	2. Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Md.	2. İş Teftiş Kurulu Bşk.	2. Kontrolörlük D. Bşk.
Müsteşar	Müsteşar Yrd.	3. Yurt dışı İşçi Hizmetleri Gn. Md.	3. Araştırma, Geliştirme, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Bşk.	3. Destek Hizmetleri D. Bşk.
		4. İstihdam D. Bşk.	4. Hukuk Müşavirliği	4. Genel Sekreterlik
		5. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği D. Bşk.	5. Bakanlık Müşavirleri	5. Savunma Sekreterliği
				6. Özel Kalem Müdürlüğü

ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METNE BAĞLI CETVEL

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Müsteşar	Müsteşar Yrd.	Anahizmet Birimleri	Danışma ve Denetim Birimleri	Yardımcı Birimler
Müsteşar	Müsteşar Yrd. Müsteşar Yrd. Müsteşar Yrd.	1. Çalışma Gn. Md. 2. Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Md. 3. Yurt dışı İşçi Hizmetleri Gn. Md. 4. İşçi Sağlığı D. Bşk.	1. Teftiş Kurulu Bşk. 2. İş Teftiş Kurulu Bşk. 3. Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Bşk. 4. Hukuk Müşavirliği 5. Bakanlık Müşavirleri 6. Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	1. Personel D. Bşk. 2. İdarî ve Mali İşler D. Bşk. 3. Savunma Sekreterliği 4. Özel Kalem Müdürlüğü